

Het effect van de vrijwilligersvergoeding op de participatie van deelnemers uit de Instapeconomie in Den Haag Zuidwest.

Door

Sam Koster
S3008533

Master Scriptie: Public Administration

Richting: Economics and Governance

Universiteit Leiden

Onder begeleiding van L.C.M. Beekers
Januari 2026

Woorden aantal: 9.969

Abstract

Dit onderzoek heeft als doel te onderzoeken hoe de vrijwilligersvergoeding als financiële prikkel samenhangt met de participatie van deelnemers in de Instapeconomie Den Haag Zuidwest. De centrale onderzoeksvraag luidt: *Hoe beïnvloedt de vrijwilligersvergoeding, als financiële prikkel, de participatie van deelnemers in de Instapeconomie?* Daarbij wordt gekeken naar zowel het inkomens- en substitutie-effect als naar de crowding-theorie. Het onderzoek maakt gebruik van een mixed-methoden aanpak waarbij gebruik wordt gemaakt van interviews als OLS-regressieanalyses. Het kwalitatieve deel laat zien dat bij deelnemers die financiële krap zitten en ruimte ervaren om extra te participeren, er een substitutie-effect speelt waarbij de vrijwilligersvergoeding zorgt voor extra participatie. Uit de kwantitatieve analyse blijkt dat een aanmoedigende ervaring van de vrijwilligersvergoeding een positief significant effect heeft op intrinsieke motivatie. Echter omdat de variabele autonomie, competentie en verbondenheid niet werken als verklarende mechanisme is er in dit onderzoek geen bewijs dat de vrijwilligersvergoeding bij de Instapeconomie Den Haag Zuidwest werkt als een crowding-effect op participatie.

Inhoudsopgave

Abstract	2
Inleiding	4
Casus Instapeconomie	7
Theoretisch kader	9
Economische mechanismen achter de vrijwilligersvergoeding.....	9
Psychologie achter financiële prikkels.	13
Overige variabele.....	16
Methodologie	18
Onderzoeksdesign.....	18
Casusselectie.....	18
Afhankelijke en onafhankelijke variabele	18
Overige variabele	19
Controle variabele.....	20
Empirische analyse	20
Resultaten	23
Interview-resultaten	23
Survey-resultaten	26
Beschrijvende statistiek:	26
OLS-regressie analyse:	28
Conclusie	31
Discussie.....	32
Validiteit en betrouwbaarheid.....	32
Afwijking resultaten.....	32
Aanbeveling.....	33
Referentielijst	34
Bijlage 1: Interview vragenlijst	38
Bijlage 2: Interview vragenlijst zonder vrijwilligersvergoeding.....	39
Bijlage 3: Interview WijkZ & Coderingstabel	41
Bijlage 4: Interview & coderingstabel Wijk Vol Waarde	54
Bijlage 5: Interview & coderingstabel Stichting ready	66

Inleiding

De bijstand vormt in Nederland een vangnet voor mensen zonder (voldoende) inkomen uit werk. Deze uitkering ondersteunt mensen bij het voorzien in hun levensonderhoud tot zij weer zelfstandig inkomen kunnen verdienen uit werk. In de praktijk blijkt deze uitstroom naar werk echter lastig; ongeveer zeventig procent van de bijstandsgerechtigden ontvangt langer dan twee jaar een uitkering en meer dan de helft zelfs tien jaar of langer (Rijksoverheid, 2022, pp. 33). Deze lange afhankelijkheid zorgde voor het nieuwe wetsvoorstel 'Participatie in Balans'. Dit is een aanvulling en verandering op de Participatiewet uit 2015 en zal 1 januari 2026 van kracht worden. De huidige Participatiewet is in hoge mate gericht op uitstroom naar werk, terwijl de nieuwe Participatiewet in Balans zich richt op het zo snel mogelijk in staat stellen van burgers om zelfstandig in hun bestaan te voorzien (Rijksoverheid, 2022, pp. 33). Hierbij wordt benadrukt dat de belangen van zowel arbeidsparticipatie als maatschappelijke deelname centraal staan, evenals het versterken van het 'doen' vermogen: het vermogen om plannen te maken, in actie te komen, acties vol te houden en met tegenslagen om te gaan (Rijksoverheid, 2022, pp. 99).

Een belangrijk onderdeel uit de 'Participatiewet in Balans' is dat de overheid meer financiële stimulansen inzet om re-integratie aantrekkelijker te maken. Zo worden de bestaande vrijlatingsregelingen samengevoegd tot 1 nieuwe bijverdienregeling. In plaats van de huidige 25% van het netto-inkomen, voor zes maanden met een maximumbedrag van 278 euro, kunnen bijstandsgerechtigden straks twaalf maanden 15% van hun netto-inkomen uit arbeid behouden, zonder maximumbedrag. Deze regeling zou de stap naar werk lonender moeten maken. Ook de vrijwilligersvergoeding wordt verruimd van 1200 naar 1900 per jaar. Daarnaast wil de overheid een giftvrijlating van 1200 per jaar hanteren. Vooralsnog bepaalde gemeenten zelf of een gift vrijlating kreeg of dat het werd afgetrokken van de ontvangen bijstand. Daarnaast worden deze regelingen ook toegepast op bijstandsgerechtigden tussen de 18-27 jaar, wat in de huidige Participatiewet niet het geval is (Rijksoverheid, 2022).

De vraag die hier echter naar voren komt, is in hoeverre deze financiële stimulansen daadwerkelijk de participatie stimuleren voor mensen die een afstand hebben tot de arbeidsmarkt. Om dit te achterhalen, wordt er in dit onderzoek gekeken naar het project Instapeconomie Den Haag Zuidwest. Dit is een initiatief dat de afstand tussen bijstandsgerechtigde en arbeidsmarkt wil verkleinen door middel van laagdrempelige en

maatschappelijke werkzaamheden. Deze werkzaamheden bestaan bijvoorbeeld uit het schoonhouden van de wijk, soep rondbrengen bij ouderen en het lopen van buurtpreventies. Binnen dit project wordt er gebruikgemaakt van vrijwilligersvergoeding als financiële prikkel om deelname te stimuleren (Jochemsen & Scheuder Hes, 2021).

Om te begrijpen of deze vrijwilligersvergoeding daadwerkelijk effect heeft op de participatie van deelnemers binnen de Instapeconomie is het belangrijk om te kijken naar verschillende theorieën, zowel in de economische als psychologische literatuur. De economische literatuur laat zien dat financiële prikkels participatie op twee manieren kunnen beïnvloeden. Als eerste via het substitutie-effect, waarbij een hogere beloning werk aantrekkelijker maakt ten opzichte van vrije tijd. Hierdoor zullen mensen meer werken (De Mooij & Graafland, 1998). Ten tweede via het inkomenseffect, waarbij mensen met een hoger loon minder hoeven te werken om hetzelfde inkomen te behouden en daarom meer vrijetijd kiezen (McDowell et. al., 2012). Tegelijkertijd laat de psychologische literatuur zien dat het effect van financiële prikkels op participatie niet alleen draait om het extra inkomen dat mensen ontvangen, maar dat het ook gaat om hoe het mensen motiveert. Hiervoor zal er gekeken worden naar de crowding-theorie, die stelt dat financiële prikkels intrinsieke motivatie kunnen versterken wanneer het bijdraagt aan een gevoel van autonomie, competentie en verbondenheid. Bij verhoging van intrinsieke motivatie zouden deelnemers meer bereid zijn te participeren (Frey en Jegen, 2001).

Het doel van dit onderzoek is dan ook om te kijken in hoeverre de vrijwilligersvergoeding die gebruikt wordt in de ‘Instapeconomie Den Haag Zuidwest’ bijdraagt aan de participatie van bijstandsgerechtigden met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Hierbij wordt zowel gekeken naar het economische mechanisme van inkomens- en substitutie effect als psychologische processen die bij deelnemers tot stand komen, afhankelijk van hoe zij de vrijwilligersvergoeding ervaren. De onderzoeksvraag luidt hierdoor als volgt: *Hoe beïnvloedt de vrijwilligersvergoeding, als financiële prikkel, de participatie van deelnemers in de Instapeconomie?*

Om de onderzoeksvraag te beantwoorden, wordt gebruikgemaakt van een mixed-methodenaanpak. Het kwalitatieve deel bestaat uit interviews met projectleiders binnen de Instapeconomie. Hier wordt geprobeerd inzichten te krijgen in de rol van de vrijwilligersvergoeding in participatiepatronen van deelnemers. Daarnaast wordt een survey

onder deelnemers gebruikt om te onderzoeken hoe deelnemers de vrijwilligersvergoeding ervaren en hoe dit samenhangt met intrinsieke motivatie.

Dit onderzoek is maatschappelijk relevant, omdat het inzichten biedt in hoe efficiënt publieke middelen worden ingezet om participatie te stimuleren. Eerder onderzoek laat zien dat financiële prikkels vaker worden onderzocht binnen de context van Nederlands gemeentelijk beleid (De boer et. al., 2020; Edzes et. al., 2020; Van Kempen et. al., 2021). Dit gebeurt echter voornamelijk via vrijlatingsregels en niet op de wijze van een vrijwilligersvergoeding, zoals de Instapeconomie deze vormgeeft. Wetenschappelijk draagt dit onderzoek bij aan hoe financiële prikkels werken bij mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt door middel van het substitutie- en inkomenseffect. Een groep die in de bestaande arbeidsaanbodtheorie minder centraal staat (De Mooij & Graafland, 1998; McDowell, 2012). Daarnaast draagt het onderzoek bij door financiële prikkels ook te analyseren vanuit een psychologische benadering, via de crowding-theorie (Frey en Jegen, 2001). Dit is relevant, omdat participatiebeleid in de praktijk juist sterk samenhangt met hoe mensen beleid ervaren.

Casus Instapeconomie

Het project ‘Instapeconomie’ heeft als doel de afstand op de arbeidsmarkt voor mensen te verkleinen door laagdrempelige, maatschappelijke en waardevolle werkzaamheden aan te bieden. Het project is in 2021 gestart met een pilot bij de stichting ‘Wijk vol Waarde’. In het project verrichten 35 deelnemers instapwerk. Dit werk draagt bij aan zowel de leefbaarheid van die wijk als het doen-vermogen van deelnemers. Het doel is niet enkel de afstand van de deelnemer tot de arbeidsmarkt te verkleinen, maar ook het vergroten van zijn eigenwaarde, perspectief en bestaanszekerheid (Gemeente Den Haag, 2022).

Inmiddels is het project ‘Instapeconomie’ uitgegroeid naar 4 initiatieven voor het jaar 2025-2026. Het eerste initiatief is van de stichting ‘Wijk vol Waarde’ in de regio Bouwlust-Vrederust, waar ook de pilot heeft plaatsgevonden (Wijk vol Waarde, 2025). Hier wordt ingezet op coaching, begeleiding, wijkbanen en ontwikkelingsactiviteiten. Voor de jaren 2025-2026 is er capaciteit voor 50 deelnemers. De deelnemers ontvangen een vrijwilligersvergoeding, met als wettelijk maximum €2.100 per jaar. De hoogte van de vergoeding wordt bepaald aan de hand van een matrix, waarin wordt gekeken naar deelname aan vakinhoudelijke trainingen, bijdrage aan persoonlijke doelen, aanwezigheid bij gesprekken en aantal gewerkte uren per maand. Het tweede initiatief is bij de stichting ‘Gewoon Sociaal’ in de regio Moerwijk, die momenteel 28 deelnemers heeft (Gewoon Sociaal, 2025). De deelnemers voeren werkzaamheden uit die bijdragen aan de leefbaarheid van de wijk, zoals het schoonhouden van de buurt, tuinonderhoud, kluswerk voor buurtorganisaties en het bereiden voor gezonde maaltijden voor kwetsbare bewoners. Ook hier ontvangen deelnemers een vrijwilligersvergoeding, ook al is het onduidelijk hoe deze vergoeding wordt toegekend. Het derde initiatief is bij de stichting ‘Wijkz’ in de wijk Morgenstond, met een deelnemersgroep van 40 personen (Stichting Wijkz, 2024). De werkzaamheden richten zich op wijktoezicht voor een veiligere leefomgeving, het begeleiden van buurtinitiatieven die beweging stimuleren, het verminderen van eenzaamheid via sociale activiteiten en het organiseren van een schoolontbijt om de gevolgen van armoede bij kinderen te bestrijden. Over vergoedingen binnen dit initiatief is geen informatie beschikbaar. Het laatste initiatief is bij de stichting ‘ONS Schilderswijk’ in de Schilderswijk (ONS Schilderswijk, 2024). De activiteiten bevatten groen onderhoud, welzijnsactiviteiten (thee-inloopuren, ouderenzorg), technisch onderhoud en veiligheidstaken. Dit initiatief bevat 60 deelnemers te helpen, ook hier is geen informatie over beschikbare vergoedingen.

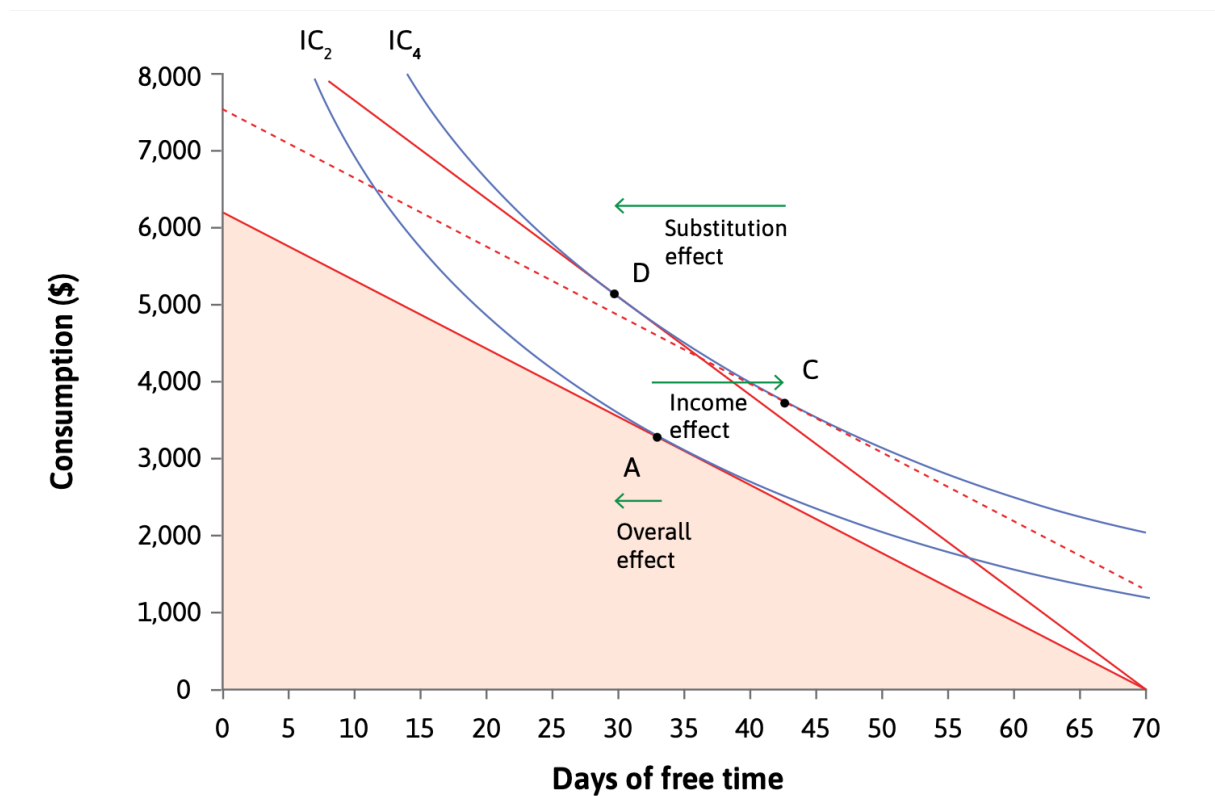
Binnen de Instapeconomie verschilt de wijze waarop de vrijwilligersvergoeding wordt uitgekeerd per organisatie. De organisaties die zijn gebruikt voor dit onderzoek verstrekken de vergoeding op verschillende wijzen, maar wel zo dat de vergoeding samenhangt met de tijdsinvestering van deelnemers. Bij het project van WijkZ wordt de hoogte van de vrijwilligersvergoeding gekoppeld aan het aantal uur dat deelnemers participeren. Deelnemers worden hier per uur betaald, en wanneer zij acht uur participeren per week ontvangen zij de volledige vergoeding. Deze vergoeding wordt per drie maanden uitgekeerd. Bij het initiatief Wijk Vol Waarde wordt de vrijwilligersvergoeding toegekend op basis van een persoonlijk programma. Deelnemers starten met individuele coaching, waarvoor een basisvergoeding wordt gegeven. Vervolgens wordt voor iedere deelnemer een persoonlijk ontwikkelprogramma opgesteld dat bestaat uit onderdelen als persoonlijke ontwikkeling, individuele coaching en inzet binnen wijkbanen. Alle uren die deelnemers investeren in deze onderdelen tellen mee in de bepaling van de vergoeding. Het persoonlijk programma bestaat uit verschillende 'bouwblokken', waarbij individuele coaching de eerste is. Op basis van het programma en het aantal uur dat deelnemers maken, worden zij ingedeeld in een categorie waaraan een hoogte van vrijwilligersvergoeding is gekoppeld. Ondanks dat dit betekent hoe meer uren iemand maakt, hoe hoger de vergoeding, is de hoogte van uren wel afhankelijk van iemands persoonlijke programma.

Theoretisch kader

Economische mechanismen achter de vrijwilligersvergoeding

De achterliggende gedachte van een vrijwilligersvergoeding sluit aan bij de economische theorie van het substitutie-effect en inkomenseffect. Het substitutie-effect houdt in dat mensen meer geneigd zijn te werken als de financiële opbrengst van arbeid toeneemt. Werken wordt namelijk aantrekkelijker vergeleken met vrije tijd, waardoor mensen meer uren zullen besteden aan arbeid (De Mooij & Graafland, 1998). Hier tegenover staat het inkomenseffect, dat binnen de arbeidsaanbodtheorie wordt beschouwd als een tegengestelde kracht. Dit effect houdt in dat een toename van het netto-inkomen leidt tot een stijging van de vraag naar vrije tijd, waardoor het arbeidsaanbod daalt. Bij een hoger loon kunnen mensen namelijk met minder gewerkte uren hetzelfde inkomensniveau behouden (McDowell, 2012).

Figuur 1: grafische weergave substitutie- en inkomenseffect



Source: The CORE Econ Team (2023, Unit 3,7). *The Economy 2.0: Microeconomics*. Open access e-text available at <https://core-econ.org/the-economy/> [2025]

In figuur 1 wordt grafisch weergegeven hoe het inkomens- en substitutie-effect in werking gaat bij een verandering in loon. Op de verticale as (Y-as) wordt de mate van consumptie gegeven. Consumptie staat hier voor het inkomen dat iemand kan besteden; hoe hoger de consumptie, hoe hoger het inkomen dat iemand moet verdienen. Op de horizontale as (X-as) wordt de hoeveelheid vrije tijd weergegeven. Hoe meer vrije tijd iemand heeft, hoe minder dagen iemand werkt. De blauwe lijnen, IC2 en IC4, zijn indifferentiecurven. Deze curven tonen de voorkeur van een individu in termen van nut (utility) en geven alle combinaties van vrije tijd en consumptie weer die hetzelfde niveau van nut opleveren. Een hoger gelegen indifferentiecurve, zoals IC4, staat voor een hogere welvaart dan een lagere indifferentiecurve, zoals IC2. De rode lijnen in het figuur zijn de budgetlijnen. Een budgetlijn geeft alle combinaties van vrije tijd en consumptie aan die mogelijk zijn bij een bepaald loon. De helling van de budgetlijn wordt bepaald door de hoogte van het loon. Een steilere budgetlijn is haalbaar door een hoger uur- of dagloon, omdat iedere gewerkte dag meer inkomen oplevert. In de context van dit onderzoek kan de vrijwilligersvergoeding worden gezien als een stijging van het loon. Wanneer de vergoeding afhankelijk is van het aantal uren participatie, zou de budgetlijn van deelnemers aan de Instapeconomie steiler worden.

In de beginsituatie raakt de oorspronkelijke budgetlijn (waarin nog geen vrijwilligersvergoeding wordt ontvangen) de indifferentiecurve IC2 in punt A. Dit punt is de optimale keuze tussen vrije tijd en consumptie bij de oorspronkelijke budgetlijn, omdat het de hoogst haalbare indifferentiecurve raakt. Wanneer de vrijwilligersvergoeding per uur wordt ingevoerd, zal de budgetlijn steiler worden. Door deze stijging kan de budgetlijn een hogere indifferentiecurve raken, namelijk IC4. De nieuwe optimale keuze is punt D. De beweging van A naar D laat het totale effect van de vrijwilligersvergoeding zien. In de situatie van het figuur betekent dit dat de invoering van de vrijwilligersvergoeding zorgt voor minder vrije dagen, en hierdoor meer uren participatie. Om het inkomenseffect te kunnen bekijken, wordt er een denkbeeldige budgetlijn getekend met een gebroken lijn. Deze budgetlijn loopt parallel aan de originele budgetlijn, maar raakt de hoge indifferentiecurve IC4. Deze budgetlijn weerspiegelt een situatie waarin het individu wel een vrijwilligersvergoeding heeft, maar de prijs van vrije tijd niet verandert ten opzichte van de originele situatie. De beweging van punt A naar C laat het inkomenseffect zien: door de vrijwilligersvergoeding stijgt de consumptie, terwijl de prijs van vrijetijd niet veranderd, waardoor een deelnemer kiest voor meer vrije tijd. Echter wordt de prijs van vrijetijd wel duurder. Het substitutie-effect wordt aangegeven door de afstand van punt C naar D. Het algehele effect ($A \rightarrow D$) is de combinatie van het

inkomens- ($A \rightarrow C$) en het substitutie-effect ($C \rightarrow D$). In het geval van het figuur is het substitutie-effect groter en zal dit individu minder vrije dagen nemen door de invoering of stijging van de vrijwilligersvergoeding.

Welk effect uiteindelijk domineert, is een empirisch vraagstuk (McDowell, 2012). Volgens de arbeidsaanbodtheorie werken deze effecten elkaar, op lange termijn en in een goed werkende markt, met dezelfde kracht tegen. (Westerhout, 2015). Empirisch onderzoek van Kimball en Shapiro (2008) ondersteunt dit standpunt. Zij tonen aan dat mensen in rijke landen ongeveer evenveel werken als mensen in arme landen. Daarnaast wordt aangetoond dat het aantal gewerkte uren in landen nauwelijks verandert wanneer het inkomen sterk stijgt. Ook toont hun onderzoek aan dat, binnen hetzelfde land, mensen met hogere inkomens gemiddeld niet minder werken dan mensen met lagere inkomens. Zij concluderen dat dit aantoont dat loonveranderingen op lange termijn weinig effect hebben op gewerkte uren, wat suggereert dat het inkomens- en substitutie-effect elkaar op lange termijn opheft. Deze bevindingen zijn ook te vinden in verschillende empirische studies over de arbeidsaanbodelasticiteit. De arbeidsaanbodelasticiteit geeft weer hoeveel het aantal gewerkte uren verandert wanneer het loon verandert. Is de elasticiteit positief, dan domineert het substitutie effect. Is dit negatief, dan overheerst het inkomenseffect (Borjas, 2019, pp. 40-41). De studie van Evers, De Mooij en Van Vuuren (2005) laat met behulp van een meta-analyse zien dat loonveranderingen slechts beperkte effecten hebben op uren, wat wijst op een compensatie van inkomens- en substitutie-effect. Elder en collega's (2025) concluderen ook dat tussen de eind jaren '70 en 2020 arbeidselasticiteit relatief klein is en slecht beperkt verandert. Veranderingen in verschuiving komen volgens hen door arbeidsmarktparticipatie (toetreden tot de arbeidsmarkt) en veranderingen in belasting- en toeslagenstructuren.

Dit laat zien dat de manier waarop financiële prikkels worden ingevuld dit evenwicht kan verstoren. Beleidsmaatregelen zoals belastingstructuren, inkomensbelasting en nationale verzekeringspremies, hebben invloed op de relatie tussen het inkomens- en substitutie-effect op het arbeidsaanbod. Wanneer een hogere belasting zorgt voor een lager netto-inkomen kan dit, volgens het inkomenseffect, juist arbeidsaanbod stimuleren. Dit komt omdat men meer uren wil maken om dit verlies te compenseren. Bij het substitutie-effect van belasting kan men minder gaan werken, omdat wanneer je meer belasting moet betalen voor een gewerkt uur, de ruil van werk voor vrije tijd minder aantrekkelijk wordt (Meghir & Phillips, 2008).

Onderzoek Van Koesveld (1998) richt zich ook op de werking van financiële prikkels op arbeidsaanbod. Hij bekijkt dit binnen het systeem van 'Earned Income Tax Credits' (EITC) in de Verenigde Staten. Dit systeem is een inkomensafhankelijke belastingkorting die wordt toegepast om arbeidsparticipatie onder lage inkomens te stimuleren. Van Koesveld onderscheidt de drie fases in de opbouw van deze belastingkortingen en beschrijft per fase het effect op arbeidsparticipatie. Ten eerste onderscheidt hij de opbouwfase (Phase-in range); hier is een stijgende EITC van toepassing van 40 cent korting per extra verdiende dollar. In deze fase blijkt het substitutie-effect groter te zijn dan het inkomenseffect. Extra werken wordt in deze fase financieel aantrekkelijker, waardoor mensen meer uren gaan maken. Vervolgens beschrijft hij de vast-bedragfase (Flat range); hier ontvangen werkenden die een bepaald inkomensniveau bereiken een vast bedrag aan belastingkorting. Omdat de belastingkorting in deze fase niet verder toeneemt bij extra werk, ontbreekt er een prikkel om meer uren te werken. Hierdoor is er enkel sprake van een inkomenseffect. Tot slot onderscheidt Van Koesveld de afbouwfase (phase-out range), waarin de korting wordt afgebouwd tot 21 cent per extra verdiende euro tot dat, deze helemaal verdwijnt. In deze fase daalt de opbrengst van extra arbeid, omdat een hoger inkomen gepaard gaat met het verliezen van belastingkortingen. Hierdoor wordt vrije tijd aantrekkelijker dan arbeid. Het substitutie-effect slaat daarmee om van positief naar negatief, en het inkomenseffect blijft. Extra werken loont in deze fase minder en kan zelfs leiden tot verlies van belastingkortingen, waardoor de prikkel om meer te werken afneemt. Dit toont aan dat de kracht en werking van de mechanismen afhangt van de beleidscontext.

In Nederland wordt het inzetten van financiële prikkels om participatie te verhogen al langer gebruikt. Gemeenten maken in toenemende mate gebruik van regelingen waarbij ze extra uren werk financieel aantrekkelijk maken. Zo doen verschillende gemeenten experimenten om te onderzoeken hoe zij bijverdienstgrenzen kunnen versoepelen. In een experiment bij 6 gemeenten naar verschillende beleidsimplementatie kwam naar voren dat hogere vrijlating van bijverdiensten soms een positief effect heeft op de gedeeltelijke uitstroom naar werk. Dit resultaat is gevonden in de gemeente Utrecht, waar 19% van de groep meer dan 12 uur werkte, in tegenstelling tot de 12% van de controlegroep (De Boer, Bolhaar, Jongen, & Zulkarnain, 2020). Ook in de gemeente Amsterdam is in zowel 2018 als 2019 geëxperimenteerd met een ruimere bijverdienregeling (Van Kempen et. al., 2021). Hierbij konden bijstandsgerechtigden 50% van hun netto-inkomen uit werk behouden tot een maximum van 200 per maand. De resultaten laten zien dat deelnemers vaker parttime gingen

werken dan de controlegroep. In 2018 was dit 38% van de deelnemers tegenover 9% van de controlegroep, en in 2019 bedroeg dit 20% tegenover 8%. Uit een ander onderzoek naar bijstands-gerechtigden in de gemeente Groningen is gebleken dat mensen met een hogere vrijlating eerder kleine banen accepteren in vergelijking met groepen die andere maatregelen hebben gekregen zonder financiële prikkel. (Edzes, Rijnks, Kloosterman, & Venhorst, 2020).

Deze bevindingen laten zien dat de vrijwilligersvergoeding in theorie kan bijdragen aan hogere participatie, zolang de financiële prikkel gekoppeld is aan gewerkte uren. Wanneer de beloning stijgt naarmate iemand meer uren maakt, wordt participatie versterkt door het substitutie-effect; een extra uur werken wordt aantrekkelijker vergeleken vrije tijd. tegelijkertijd kan ook het inkomenseffect een rol spelen; men gaat minder participeren omdat dit niet vereist is voor hun netto-inkomen en ze daardoor voor vrije tijd kiezen. Hieruit ontstaat de eerste deelvraag van het onderzoek: *Is er binnen de context van de Instapeconomie sprake van een substitutie- of inkomenseffect in de participatie van deelnemers?*

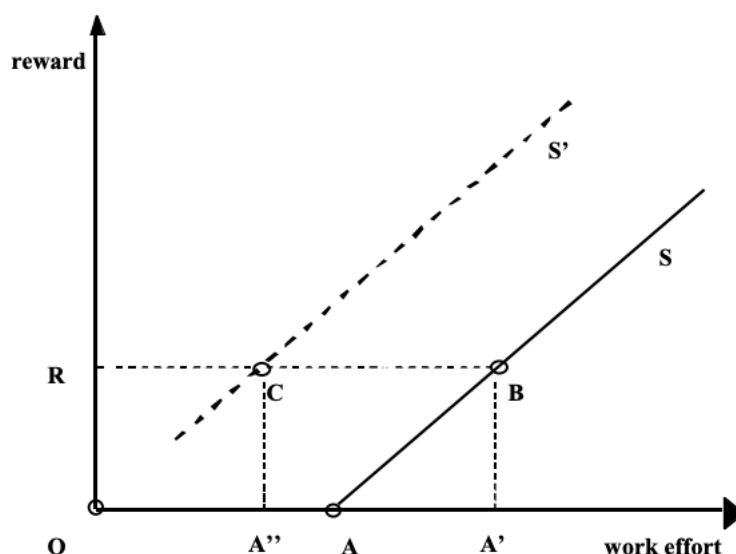
Psychologie achter financiële prikkels.

De manier waarop mensen reageren op financiële prikkels kan ook worden beïnvloed door psychologische processen. Om te begrijpen hoe dit werkt, kijken we naar de Self-Determination Theory (Ryan & Deci, 2000). Deze theorie stelt dat mensen van nature gemotiveerd zijn zich te ontwikkelen, zichzelf te verbeteren en verbinding te maken met anderen. Dit lukt alleen wanneer drie psychologische basisbehoeften worden vervuld. Als eerste is dat autonomie, het gevoel dat je zelf keuzes maakt. Ten tweede competentie, het gevoel dat je iets goed kunt en hierin kan groeien. En als laatste verbondenheid, het gevoel ergens bij te horen. Wanneer één van deze behoeften wordt ondermijnd, daalt de motivatie. Binnen de Self-Determination Theory bespreken Ryan en Deci (2000b) over de ‘Cognitive Evaluation Theory’. Deze subtheorie gaat specifiek over de vraag hoe intrinsieke motivatie wordt beïnvloed. CET stelt dat de bevrediging van twee psychologische basisbehoeften centraal staat: autonomie en competentie. Daarnaast benadrukt de theorie dat de sociale omgeving, via bijvoorbeeld feedback, communicatie en beloningen, intrinsieke motivatie kan ondersteunen of ondermijnen, afhankelijk van de mate waarin deze omgeving psychologische behoeften bevordert of benadeelt. Dat extrinsieke beloningen, zoals financiële prikkels, invloed hebben op intrinsieke motivatie, tonen Deci, Koestner en Ryan (1999). Een meta-analyse van 128 studies laat zien dat extrinsieke beloningen effect hebben op intrinsieke

motivatie. De auteurs onderscheiden onder meer engagement-contingent beloningen (beloningen voor deelname), completion-contingent beloningen (beloningen voor het afronden van een taak) en performance-contingent beloningen (beloningen gebaseerd op prestatie). Alle drie deze categorieën bleken de intrinsieke motivatie, gemeten via vrije-keuzegedrag, significant te verlagen. Ook zelfgerapporteerde interesse werd door de verschillende beloningstypen verminderd. Wel is het resultaat bij positieve feedback juist een versterkend effect op het gevoel van keuzevrijheid.

Hierop voortbouwend komen Frey en Jegen (2001) met de crowding-theorie. Zij stellen dat financiële prikkels niet alleen rationeel gedrag beïnvloeden, maar ook via intrinsieke motivatie effect hebben op hoe mensen zich gedragen. Deze theorie kent twee mogelijke richtingen. Ten eerste kan er sprake zijn van ‘crowding-out’, waarbij externe interventies een verdringend effect hebben op intrinsieke motivatie. Dit treedt op wanneer individuen de interventie ervaren als controlerend. Dit leidt tot een verminderd gevoel van autonomie en aantasting van het zelfbeeld. Hierdoor heeft men minder motivatie voor het uitvoeren van de activiteit. De tweede richting is ‘crowding-in’. Hierbij versterken externe interventies juist de intrinsieke motivatie. Dit gebeurt als individuen de interventie zien als steunend of waardierend. Ze hebben het idee vrijer te kunnen handelen, waardoor autonomie stijgt. De auteurs stellen dat economische prijseffecten tegelijk kan bestaan met het psychologische crowding-effect en leggen dit uit aan de hand van een figuur.

Figuur 2: Grafische weergave crowding effect.



Source: Frey, B. S., & Jegen, R. (2001). *Motivation crowding theory*. *Journal of Economic Surveys*, 15(5), 589–611. <https://doi.org/10.1111/1467-6419.00150>

Het figuur dat is aangegeven in hun onderzoek laat zien hoe financiële prikkels, zoals de vrijwilligersvergoeding, twee effecten kunnen hebben op de werkinspanning. Het traditionele prijseffect en het crowding-out-effect.

In het figuur staat Lijn S (onaangebroken) voor een traditionele aanbodscurve. Deze curve laat zien dat wanneer een financiële beloning stijgt, in het geval van dit onderzoek de vrijwilligersvergoeding, van punt O naar punt R de werkinspanning toeneemt van punt A naar A'. Hierbij stimuleert een hogere vrijwilligersvergoeding werknemers om meer moeite te doen. Wanneer er een crowding-out effect speelt, waarbij de vrijwilligersvergoeding de intrinsieke motivatie belemmert, is er een verschuiving van de aanbodscurve naar links (lijn S → lijn S'). Door deze verschuiving leidt de stijging van de vrijwilligersvergoeding (punt O naar R) tot een beweging naar punt C. Dit betekent dat werkinspanning daalt van punt A (werkinspanning wanneer er geen beloning is) naar punt A'' (werkinspanning doordat crowding-out zorgt voor verschuiving aanbodscurve).

Wanneer er wordt gekeken naar empirische studies die inhoudelijk aansluiten bij de context van dit onderzoek, blijkt dat bevindingen kunnen verschillen. Fiorillo (2011) onderzocht het effect van financiële tegemoetkomingen op intrinsieke en extrinsieke motivatie bij 724 vrijwilligers in Italië aan de hand van de 'Survey on Employment in the Social Care and Educational services'. Hij concludeert dat er geen sprake is van crowding-out-effect omdat de analyse aantoont dat wanneer vrijwilligers aangeven intrinsiek gemotiveerd te zijn en een financiële beloning ontvangen, zij meer uren vrijwilligerswerk verrichten ten opzichte van intrinsiek gemotiveerde vrijwilligers zonder beloning. Blok, Fenger en Van Buuren (2023) onderzochten het effect van overheidsfinanciering op zelfgeorganiseerde burgerinitiatieven. In dit veldonderzoek voerden zij acht casestudies uit van gemeentelijke stimuleringsprogramma's voor burgerparticipatie in Nederland. Zij keken naar gemeenten die subsidies ontvingen om burgerinitiatieven te ondersteunen. Op basis van interviews en observaties analyseerden de auteurs hoe initiatiefnemers subsidies ervaarden en hoe deze hun motivatie en betrokkenheid beïnvloedden. Zij concluderen dat er geen duidelijke vorm van crowding-out of crowding-in optreedt. Subsidies werden over het algemeen gezien als steunend en niet controlerend, wat verklaart waarom crowding-out uitbleef. Tegelijkertijd was er geen sprake van crowding-in omdat de subsidies vooral werden ervaren als noodzakelijk om doelen te realiseren en niet als iets dat morele betrokkenheid vergrootte. Seabright (2002)

onderzocht het effect van financiële beloningen op intrinsieke motivatie bij civiele activiteiten, handelingen die bijdragen aan het welzijn van de gemeenschap. Door middel van signalerings- en screeningmodellen analyseerde hij hoe deelnemers hun motivatie signaleren en hoe zij reageren op zowel intrinsieke als extrinsieke prikkels. In de screeningmodellen vond hij een duidelijk crowding-out-effect: er doen meer mensen mee wanneer civiele activiteiten onbetaald worden uitgevoerd dan wanneer deelnemers een klein geldbedrag ontvangen. De reden hierachter is dat een lage beloning een negatief sociaal signaal afgeeft.

Als er wordt gekeken naar de bevindingen hierboven, zou er een crowding-in-effect moeten plaatsvinden wanneer een beloning zorgt voor de basisprincipes van de ‘Cognitive Evolution Theory’. Deelnemers waarderen de beloning als zij zich hierdoor autonoom, competent en verbonden voelen. De deelvraag die hieruit ontstaat is dan ook: *In hoeverre leidt de vrijwilligers vergoeding tot crowding-in via autonomie, competentie en verbondenheid?*

Overige variabele

In dit onderzoek zal er rekening worden gehouden met verschillende controlevariabele die de relatie tussen de mening van deelnemers over de vrijwilligersvergoeding en hun intrinsieke motivatie kunnen beïnvloeden. Als eerste wordt leeftijd meegenomen. Eerder onderzoek van Hanzal en collega's (2025) keek naar het verschil in motivatie tussen oudere en jongere deelnemers bij taken waar nauwkeurigheid en snelheid centraal stonden. Zij vonden dat ouderen een hoger basisniveau van intrinsieke motivatie hadden, maar hun presentaties een lager niveau hadden wanneer financiële beloningen werden toegepast. Jongeren deelnemers daarentegen verbeterden inzet en presteerden meer wanneer zij financieel werden beloond. Dit laat zien dat er een verschil kan zitten door leeftijd bij zowel maten van motivatie als hoe deelnemers reageren op financiële prikkels. Ten tweede wordt er gecontroleerd op geslacht. Het onderzoek van Benndorft et. al. (2018) kijkt naar of er een crowding-out-effect ontstaat wanneer beloningen op inspanning wordt vervangen door een eenmalige betaling, die aan voorhand wordt gegeven. Zij vonden een crowding-out doordat mannen hun inspanning verlagen wanneer deze verandering plaatsvindt, terwijl vrouwen hun inspanningsniveau behouden. Dit laat zien dat geslacht de relatie tussen ervaring van vrijwilligersvergoeding en intrinsieke motivatie kan beïnvloeden. Ook zal er gekeken worden naar deelname duur, het aantal maanden dat een deelnemer actief meedoet aan de Instapeconomie. Onderzoek van Marcia A. Finkelstein (2009) dat kijkt naar intrinsieke en extrinsieke motivatie bij vrijwilligerswerkers concludeert dat intrinsieke motivatie en deelnameduur een positief

verband met elkaar hebben, wat inhoudt dat deelnemers die langer deelnemen hogere intrinsieke motivatie hebben. Als laatst wordt de mate waarin deelnemers financiële uitdagingen ervaren meegenomen. Uit onderzoek van Dorenbos & Heemskerk (2020, pp. 21) naar bijstands-gerechtigden wordt aangegeven dat maar 1 op de 5 geïnterviewden aangeeft het financiële motief als belangrijkste te vinden bij het zoeken naar werk. Zij geven hierbij voornamelijk aan financiële ruimte te willen hebben. De mate waarin iemand financiële uitdagingen ervaart, kan invloed hebben op intrinsieke motivatie en op de manier waarop de vrijwilligersvergoeding wordt geïnterpreteerd.

Methodologie

Onderzoeksdesign

Voor de methode van dit onderzoek wordt gebruikgemaakt van een mixed-methodenontwerp, waarbij er zowel kwalitatieve als kwantitatieve onderzoeksmethoden worden toegepast. Het kwalitatieve deel bestaat uit interviews met projectleiders van verschillende organisaties binnen de Instapeconomie Den Haag Zuidwest. Deze interviews worden afgenomen bij organisaties die wel een vrijwilligersvergoeding toepassen en bij één organisatie die dit niet doet. Hiermee wordt onderzocht welk effect de vrijwilligersvergoeding heeft op participatie op basis van het inkomens- en substitutie-effect. Hiervoor is gekozen, omdat het aantal uren van participatie ontbreekt in de beschikbaar gestelde survey en projectleiders een overkoepelend beeld hebben van de deelnamepatronen van meerdere deelnemers binnen hun organisatie. Het kwantitatieve deel bestaat uit een analyse van een survey, ingevuld door deelnemers van de Instapeconomie. Hiermee wordt onderzocht in hoeverre het ontvangen van een vrijwilligersvergoeding samenhangt met de intrinsieke motivatie van deelnemers. Door het combineren van kwalitatieve als kwantitatieve gegevens biedt dit onderzoek inzicht in wat de vrijwilligersvergoeding in de praktijk doet en welke motivaties daarachter liggen.

Casusselectie

De dataset die gebruikt wordt voor dit onderzoek omvat 176 respondenten die allemaal voor verschillende tijd deelnemen aan de Instapeconomie Den Haag Zuidwest. De gegevens zijn opgehaald uit de survey die heeft plaatsgevonden in het jaar 2024-2025, omdat deze beschikbare survey de meest recent is en de meeste observaties bevat.

Afhankelijke en onafhankelijke variabele

De afhankelijke variabele in dit onderzoek is de intrinsieke motivatie van deelnemers aan de instapeconomie. Motivatie is gemeten aan de hand van de surveyvraag “*Vind je het instapwerk leuk?*” beantwoord op een 10-puntenschaal met 1 = helemaal niet leuk tot 10 = heel leuk. Deze vraag geeft inzicht in de mate waarin deelnemers, op het huidige moment, kijken naar hun deelname in het project. De onafhankelijke variabele is de mening van deelnemers over de vrijwilligersvergoeding. Dit wordt gemeten aan de hand van de vraag:

‘Wat vind je van de vrijwilligersvergoeding die je ontvangt?’ Deze open vraag is gecodeerd op een driepuntenschaal. Waarbij 0 een negatief beeld representeert, deze categorie omvat antwoorden waarin wordt aangegeven dat de vergoeding als onvoldoende wordt ervaren. Een score van 1 staat voor een steunend beeld. Hierbij gaven deelnemers antwoorden zoals “goed”, “prima” of “voldoende”. Een score van 2 omvat meer enthousiaste en waarderende antwoorden, waarbij deelnemers bijvoorbeeld aangeven dat de vergoeding hen heeft geholpen. Vervolgens zijn er van de variabele ‘vrijwilligersvergoeding’ twee dummyvariabele aangemaakt. De eerste is ‘vrijwilligersvergoeding steunend’ waarbij iedere deelnemer die aangegeven heeft een steunend beeld van de vrijwilligersvergoeding te hebben gecodeerd is met 1 en de rest met 0. Als tweede ‘vrijwilligersvergoeding aanmoedigend’ waarbij iedere deelnemer die een waarderend beeld van de vrijwilligersvergoeding heeft gegeven gecodeerd is met 1.

Overige variabele

Om te onderzoeken of er sprake is van een crowding-effect, zoals besproken in het theoretisch kader, wordt er gebruikgemaakt van autonomie, competentie en verbondenheid. Autonomie wordt gemeten aan de hand van de surveyvraag *‘Ervaar je vrijheid?’*. Deze vraag is beantwoord op een schaal van 1 tot 10, waarbij een hogere waarde duidt op meer ervaring van vrijheid. Voor competentie wordt gebruikgemaakt van de surveyvraag *‘Heb je in de afgelopen maanden iets nieuws geleerd?’*. Met deze vraag wordt gemeten of de deelnemers het gevoel hebben dat zij zich hebben ontwikkeld en daardoor competentier zijn geworden sinds hun deelname aan de Instapeconomie. Deze variabele is binair gecodeerd, waarbij 0 staat voor ‘niks nieuws geleerd’ en 1 voor ‘wel iets nieuws geleerd’. Tot slot wordt verbondenheid gemeten aan de hand van de open surveyvraag *‘Wat vind je belangrijk aan de Instap Economie?’*. De antwoorden op deze vragen zijn gecodeerd aan de hand van de drie behoeften uit de ‘Cognitive Evaluation Theory’, waarbij meerdere behoeften binnen één antwoord mogelijk zijn. Antwoorden zijn gecodeerd als verbondenheid wanneer deelnemers aangeven dat ze sociale aspecten belangrijk vinden bij deelname, zoals het ontmoeten van andere mensen of mensen helpen. Competentie is gecodeerd wanneer deelnemers aangeven nieuwe vaardigheden te leren, zich te ontwikkelen of beter te worden in werkzaamheden. Antwoorden zijn gecodeerd als autonomie wanneer deelnemers bijvoorbeeld benoemen eigen keuzes te maken of vrijheid te ervaren binnen het instapwerk. Als eerste is op basis van deze codering een samengestelde variabele aangemaakt die toont hoeveel van de drie behoeften deelnemers

benoemen (0 tot en met 3). Vervolgens zijn uit dezelfde codering drie verschillende dummyvariabelen aangemaakt, één voor elke behoefte. Hierbij geeft 0 aan dat de desbetreffende behoefte niet is genoemd en 1 dat dit wel is genoemd.

Controle variabele

In de regressieanalyses zal er gebruik worden gemaakt van controlevariabelen, waarvan de onderbouwing is uitgelegd in het theoretisch kader. Het doel van deze variabelen is om andere factoren die de (on)afhankelijke variabele kunnen beïnvloeden constant te houden. Zo kan er een zuiver verband worden vastgesteld tussen de onafhankelijke en afhankelijke variabele. De eerste controlevariabele is leeftijd, gemeten in jaren. De tweede controlevariabele is geslacht. In de dataset is dit aangegeven als 0 voor vrouwen en 1 voor mannen. Als derde wordt er gecontroleerd op de deelname duur, dit is aangegeven in het aantal maanden dat een deelnemer meedoet aan de Instapeconomie. Als laatst wordt er gecontroleerd of iemand financiële uitdagingen ervaart. Dit is gemeten in de dataset op een schaal van 1 tot 10, waarbij 1 lage mate van financiële uitdaging en 10 hoge mate van financiële uitdagingen aangeeft.

Empirische analyse

Als eerste zijn interviews afgenomen met projectleiders van verschillende organisaties. Deze interviews zijn uitgevoerd om inzicht te krijgen in het bestaan van een inkomens- of substitutie-effect. De respondenten zijn geselecteerd op basis van hun betrokkenheid bij de dagelijkse uitvoering van het project en hun inzicht in de participatie van deelnemers. De interviewvragen richten zich op de mate van participatie, het (hypothetische) effect van de vrijwilligersvergoeding, algemene informatie van de organisatie en andere motivatieredenen. De volledige interviewvragenlijst is te vinden in bijlage 1 & 2. De interviews zijn opgenomen en daarna volledig getranscribeerd. Hierna is er voor elk interview een coderingstabel ontwikkeld. Waarbij relevante tekstfragmenten zijn aangegeven met regelnummers en zijn samengevat. Deze fragmenten zijn vervolgens open gecodeerd. Vervolgens zijn de codes gegroepeerd. Als laatste stap zijn sommige fragmenten gekoppeld aan de theorie, waarbij is gekeken naar of de uitspraken wijzen op een inkomenseffect, substitutie-effect of participatie die niet wordt beïnvloed door financiële prikkels. De transcripten met bijbehorende coderingstabellen zijn te vinden in bijlage 3, 4 en 5.

In het tweede deel van de resultaten wordt een kwantitatieve aanpak gebruikt voor het beantwoorden van deelvraag 2. Allereerst wordt er beschrijvende statistiek getoond om een

algemeen beeld te geven van deelnemers in de Instapeconomie. Dit zal gebeuren aan de hand van twee tabellen. De eerste tabel toont de beschrijvende statistiek van de continue variabelen. Deze tabel geeft inzicht in gemiddelde-, standaarddeviatie, maximale- en minimale waarden. Vervolgens presenteert de tweede tabel de beschrijvende statistiek van de gecodeerde variabelen. Deze tabel laat zien hoeveel waarnemingen er binnen iedere categorie voorkomen en hoe deze zich uitdrukken in percentages van het totaal aantal respondenten. Hierdoor wordt er in een oogopslag een duidelijk beeld gegeven van hoe de verschillende categorieën onder deelnemers verdeeld zijn.

Na de beschrijvende statistiek zullen er verschillende Ordinary Least Squared (OLS) regressies uitgedraaid worden. Een OLS-regressie zoekt uit of er een lineaire relatie is tussen de afhankelijke en onafhankelijke variabelen, terwijl het effecten van andere variabelen constant houdt (Hayes & Cai, 2007). De regressies zijn op basis van de volgende formule:

$$Y_i = \alpha + \beta_1 X_{i \text{ steunend}} + \beta_2 X_{i \text{ aanmoedigend}} + \delta M_i + \gamma C_i + \varepsilon$$

Hierbij is Y_i de afhankelijke variabele, in dit onderzoek de intrinsieke motivatie van deelnemer i . α is de intercept, de voorspelde waarde van intrinsieke motivatie wanneer alle andere variabelen gelijk zijn aan 0. De onafhankelijke variabele ‘mening vrijwilligersvergoeding’ wordt in de regressie gemodelleerd aan de hand van twee dummy variabelen. X_i steunend is de dummyvariabele die de waarde 1 aanneemt wanneer deelnemer i de vrijwilligersvergoeding als steunend ervaart. X_i aanmoedigend is de dummyvariabele die de waarde van 1 aanneemt wanneer deelnemer i de vrijwilligersvergoeding als aanmoedigend ervaart. β_1 is het effect van het ervaren van de vrijwilligersvergoeding als steunend op de afhankelijke variabele, intrinsieke motivatie. β_2 is het effect van het ervaren van de vrijwilligersvergoeding als aanmoedigend op de intrinsieke motivatie. Dit zijn ook de effecten die in dit onderzoek worden geprobeerd te vinden. M_i bestaat uit de drie verklarende variabelen autonomie, competentie en verbondenheid. De bijbehorende coëfficiënt δ geeft het effect van deze variabele op intrinsieke motivatie weer. γ is het effect van de controlevariabele op de afhankelijke variabele intrinsieke motivatie. C zijn de controlevariabele leeftijd, geslacht, duur deelname en ervaring financiële uitdagingen. ε staat voor de error term, dit omvat de variatie in intrinsieke motivatie die niet in het model wordt

verklaard. Aan de hand van variaties op deze formule worden vier regressie modellen geschat. Model 1 bevat enkel het effect van de twee onafhankelijke dummy variabele op de afhankelijke variabele intrinsieke motivatie. In model 2 worden de controle variabelen leeftijd, geslacht, duur van deelname en ervaring van financiële uitdagingen toegevoegd. Hiermee wordt onderzocht of het effect van ervaring vrijwilligersvergoeding standhoudt wanneer achtergrondkenmerken worden toegevoegd. In model 3 worden de drie componenten van ‘Cognitive Evaluation Theory’ gebruikt. Hierbij wordt onderzocht in hoeverre autonomie, competentie en verbondenheid functioneren als verklarende mechanismen binnen de relatie tussen ervaring vrijwilligersvergoeding en intrinsieke motivatie. In model 4 zal dezelfde regressie als in model 3 worden uitgevoerd, aangevuld met controlevariabele.

Resultaten

Interview-resultaten

Wanneer er wordt gekeken naar het substitutie-effect, oftewel de mate waarin deelnemers meer participeren als hier een financiële vergoeding tegenover staat, laten de interviews zien dat dit in zekere mate speelt. Echter is dit wel anders bij elke deelnemer. Uit het interview met project Wijk Z blijkt dat de vrijwilligersvergoeding een duidelijke prikkel vormt voor deelname. De projectleider geeft aan dat deelnemers actief vragen naar extra uren om zo de volledige vergoeding te kunnen ontvangen. Binnen dit project worden deelnemers per uur vergoed en ontvangen ze de volledige vergoeding als zij acht uur per week participeren. Wanneer er wordt gevraagd wat voor rol de vrijwilligersvergoeding heeft op het aantal uur dat deelnemers maken antwoordt de projectleider als volgt:

“Ik merk dat er heel veel vraag is. Ik wil toch de acht uur doen. Wat kan ik doen om meer te doen?”

Volgens haar speelt het substitutie-effect voornamelijk bij deelnemers die financieel krap zitten:

“Ik merk bij vrouwen en mannen die het krap hebben, die wel wat kunnen gebruiken, die willen echt acht uur draaien”.

In deze context lijkt de financiële vergoeding deelname aantrekkelijker te maken ten opzichte van vrijetijd. Ook bij Wijk Vol Waarde wordt het substitutie-effect in kleine mate waargenomen. Ook hier is het afhankelijk van deelnemers en voornamelijk van hun levenssituaties. De projectleider geeft aan dat vooral deelnemers die voldoende ruimte hebben in hun dagelijks leven af en toe vragen hun persoonlijk programma aan te passen, zodat ze meer uren kunnen maken en hierdoor een hogere vergoeding kunnen ontvangen. Ouders met jonge kinderen zijn hier volgens de projectleider minder snel toe in staat, omdat hun levensomstandigheden dit niet toelaten. Dit suggereert dat het substitutie-effect vooral optreedt bij deelnemers voor wie het mogelijk is extra uren te maken naast hun andere verplichtingen.

Naast het substitutie-effect bieden de interviews ook inzicht in het inkomenseffect, oftewel situaties waarin vrijwilligersvergoeding niet leidt tot toename in participatie. Bij project WijkZ geeft de projectleider aan dat dit effect vooral zichtbaar is bij deelnemers die financieel niet krap zitten. Voor deze groep speelt de vrijwilligersvergoeding een minder grote rol bij de keuze om meer uren te maken. De projectleider zegt als volgt:

“ En je merkt daarin dat de mensen die het krap hebben. Die zijn echt heel erg gemotiveerd. Die willen dat gewoon heel graag. En die doen ook echt hun best ervoor. En mensen die dat niet hebben, die hebben zoiets van oke ik kom wel wanneer ik opgeroepen word en ik hou het bij die vier uur in de week.”

Er wordt aangegeven dat het bij deze deelnemers belangrijker is welke taak ze moeten vervullen dan de vergoeding die ze ontvangen. Dit wijst op een inkomenseffect waarbij extra inkomen geen doorslaggevende prikkel vormt om meer te participeren, omdat er al voldoende inkomen is. Bij Wijk vol Waarde wordt het inkomenseffect minder duidelijk waargenomen. De projectleider geeft aan niet te ervaren dat deelnemers minder uren gaan maken of stoppen met participeren, omdat zij de vrijwilligersvergoeding niet nodig hebben. Als reden hiervoor geeft de projectleider aan dat wanneer mensen minder zouden gaan participeren, omdat ze de vrijwilligersvergoeding niet nodig hebben, ze met elkaar in gesprek gaan:

“Iemand doet dit echt voor zichzelf. En als iemand uiteindelijk niet gemotiveerd genoeg is... ...dat heeft een financiële kant... ...dan kunnen we het er altijd over hebben. Dan kunnen we gewoon kijken naar dat programma”.

Naast de vraag of de vrijwilligersvergoeding invloed heeft op het aantal uur dat deelnemers participeren, geven verschillende interviews ook aan dat financiële prikkels een rol spelen bij het aanzetten tot participatie. De vergoeding lijkt, volgens de projectleiders, niet altijd tot meer uren maar kan wel bijdragen aan het besluit om überhaupt te participeren. Zo geeft de projectleider van Stichting Ready aan dat het uitbreiden van het recht op vrijwilligersvergoeding, voor jongeren van 18 tot 27 jaar, niet zal leiden tot meer uren in deelname, maar kan zorgen voor een grotere instroom. Ook projectleider van Wijk Vol Waarde zegt:

“Want je zou kunnen zeggen dan moet je geen vrijwilligersvergoeding meer doen. Maar dat is volgens mij niet de oplossing. Want deze mensen hebben dat zo nodig in dat opstapje richting. Om ze al iets van eigenwaarde, autonomie mee te geven”.

Hoewel elk interview een verschillend effect aantoont van de vrijwilligersvergoeding op participeren, is er wel te zien dat ze allen aangeven dat financiële prikkels niet de enige, en vaak niet de belangrijkste, factor is om te participeren. Alle projectleiders geven aan dat de meerwaarde die deelnemers krijgen uit participeren een belangrijke rol speelt. Zo geeft Stichting Ready aan dat deelnemers ook zonder vrijwilligersvergoeding blijven deelnemen omdat deelname in de eerste plaats voor deelnemers zelf is:

“Ik denk dat het vooral het zetten van verwachtingen is. En het stukje dat ze echt inzien dat ze hiervoor zichzelf zijn en niet voor ons.”

Dit geeft aan dat deelnemers niet voor financiële prikkels komen, maar eerder om zichzelf te kunnen verbeteren. Ook bij Wijk Vol Waarde wordt benadrukt dat persoonlijke ontwikkeling een belangrijke rol speelt bij deelnemers. Deelnemers werken hier aan persoonlijke programma's, wat deelname aantrekkelijk maakt. Ondanks dat er andere initiatieven in de buurt zijn waar wel de volledige vrijwilligersvergoeding wordt gegeven kiezen deelnemers nog om bij Wijk Vol Waarde te participeren. Dit suggereert dat er een waardering is voor de persoonlijke aanpak die ontwikkeling stimuleert. Hoewel bij stichting WijkZ er een sterker substitutie- en inkomenseffect wordt waargenomen, geeft ook hier de projectleider aan dat deelname niet alleen draait om het ontvangen van extra inkomen. Zij benadrukt dat deelname een breder effect heeft op deelnemers:

“Het doet echt iets met hun geestelijk. Lichamelijk. Je merkt dat ze mensen ontmoeten. Het verrijkt hun wereld”

Dit laat zien dat extra participatie via de werking van het substitutie-effect afhankelijk is van deelnemer. Daarnaast heeft de vrijwilligersvergoeding niet alleen effect op extra participatie, maar kan het ook bijdrage aan het aanzetten tot deelname, zoals wordt gevonden in de literatuur (Elder et. al., 2025). Daarbij spelen er andere motieven mee in participatie die losstaan van de vrijwilligersvergoeding.

Survey-resultaten

Beschrijvende statistiek:

Tabel 1: Beschrijvende statistiek continue variabele

Variabele	Obs.	Gem.	Std. Dev.	Min	Max
Intrinsieke motivatie	167	8,27	1,21	3	9
Leeftijd	168	47,75	8,38	24	67
Duur Instap Economie vrijheid	160	12,51	11,45	0	39
	173	7,34	1,97	1	9
Financiële uitdagingen	172	4,62	2,25	1	9

Tabel 1 presenteert de beschrijvende statistiek van de continue variabele in de dataset. De afhankelijke variabele intrinsieke motivatie heeft een gemiddeld niveau van 8,27 op een schaal van 1 tot 10. Dit geeft aan dat er een relatief hoge intrinsieke motivatie onder de respondenten is. De standaarddeviatie bedraagt 1,21; dat toont aan dat er beperkte spreiding van waarden is. De gemiddelde leeftijd van de respondenten is 47,75 jaar, met een minimum van 24 en een maximum van 67. Ook de duur van deelname aan de Instapeconomie varieert sterk. Gemiddeld doen mensen 12,51 maanden mee met een standaarddeviatie van 11,45, wat wijst op een hoge spreiding. Deelnemers geven aan een hoge mate van vrijheid te ervaren met een gemiddelde waarde van 7,34 op een schaal van 1 tot 10. De mate waarin financiële uitdagingen worden ervaren is gemiddeld 4,52 met een standaarddeviatie van 2,25.

Tabel 2: Beschrijvende statistiek van categorische variabelen

variabele	waarde	N	Procent.
Belangrijk instapwerk	0 componenten	42	25,15
	1 component	92	55,09
	2 componenten	30	17,97
	3 componenten	3	1,80
	Totaal	167	100
Belangrijk instapwerk autonomie	1 = autonomie	11	6,55
Belangrijk instapwerk competentie	1 = competent	68	40,48

Belangrijk instapwerk	1 = verbonden	82	48,81
verbondenheid			
vrijwilligersvergoeding	0 = negatief	25	15,92
	1 = steunend	88	56,05
	2 = waardevol	44	28,03
	Totaal	157	100
Competentie maanden	1 = competent	77	51,68

Tabel 2 presenteert de beschrijvende statistiek van de gecodeerde variabele in de dataset en laat zien hoe deze gegroepeerd zijn. De variabele ‘Belangrijk instapwerk’ geeft weer hoeveel componenten van de ‘Cognitive Evaluation Theory’ respondenten als belangrijk ervaren binnen de Instapeconomie. Van de 167 respondenten geven 42 personen aan dat ze geen van deze componenten belangrijk vinden. De meerderheid van de respondenten (55,9%) noemt één component op als belangrijk. 30 mensen (17,97%) van de groep geeft aan twee componenten belangrijk te vinden. Slechts een klein deel van de respondenten (1,8%) vindt alle drie de componenten belangrijk in het instapwerk dat ze nu doen. Wanneer deze componenten worden uitgesplitst, blijkt dat verbondenheid het meest wordt genoemd met 82 (48,81%) van de respondenten die dit aangeeft. Hierna volgt competentie waarvan 68 mensen dit hebben aangegeven. Als laatste autonomie waarbij slecht een klein deel, 11 mensen, aangegeven dit belangrijk te vinden. Daarnaast laat de tabel zien hoe respondenten de vrijwilligersvergoeding ervaren. De meerderheid (56,06%) ervaart de vergoeding als ondersteunend, of waardevol (28,03%). Een klein deel van de groep (15,92%) heeft de vergoeding als negatief beoordeeld. Tot slot geeft de variabele ‘competentie maanden’ inzicht in de mate waarin respondenten zich competentier zijn gaan voelen door de Instapeconomie. Meer dan de helft van de respondenten (51,68%) geeft aan een nieuwe vaardigheid te hebben geleerd in de maanden dat ze actief zijn in de Instapeconomie.

OLS-regressie analyse:

Tabel 3: OLS-regressie van de invloed van vrijwilligersvergoeding op intrinsieke motivatie (gemeten als mate waarin deelnemers het instapwerk leuk vinden, 1-10)

	(1)	(2)	(3)	(4)
Vrijwilligersvergoeding	0,36	0,38*	0,37	0,37
steunend	(0,23)	(0,22)	(0,17)	(0,26)
Vrijwilligersvergoeding	0,55**	0,72***	0,80***	0,89***
waardevol	(0,26)	(0,26)	(0,31)	(0,31)
Vrijheid			0,02	-0,03
			(0,05)	(0,05)
Nieuwe competentie			0,10	0,02
			(0,21)	(0,21)
Belangrijk instapeconomie,			-0,18	-0,07
verbondenheid			(0,22)	(0,22)
leeftijd		0,01		0,01
		(0,01)		(0,01)
geslacht		-0,46**		-0,53**
		(0,21)		(0,24)
Duur		-0,01		-0,01
instapeconomie		(0,01)		(0,01)
Financiële		0,11**		0,13***
uitdagingen		(0,04)		(0,05)
Constant	7,95***	7,21***	7,70***	7,30***
Observaties (N)	167	148	140	115

*Noot: * $p < 0,1$, ** $p < 0,05$, *** $p < 0,01$*

Tabel 3 toont 4 verschillende modellen met uitgevoerde regressieanalyses.

In model 1 wordt een OLS-regressieanalyse gerepresenteerd die onderzoekt hoe de twee positieve percepties van de vrijwilligersvergoeding effect hebben op intrinsieke motivatie, gemeten aan de hand van hoe deelnemers de Instapeconomie ervaren. Wanneer er naar de coëfficiënten wordt gekeken is te zien dat, wanneer deelnemers een steunend beeld hebben van de vrijwilligersvergoeding, de intrinsieke motivatie stijgt met 0,36 punt (op de schaal van

1-10). Deze waarde is echter niet significant, waardoor er geen statistisch bewijs is dat mensen die de vrijwilligersvergoeding als steunend ervaren een hogere intrinsieke waarde hebben. Wanneer deelnemers de vrijwilligersvergoeding ervaren als aanmoedigend, is er sprake van een positief significant effect van 0,55. Dit betekent dat deelnemers die de vrijwilligersvergoeding als aanmoedigend ervaren gemiddeld 0,55 punt hoger scoren op intrinsieke motivatie.

In model 2 wordt dezelfde analyse uitgevoerd, maar worden de controlevariabele toegevoegd. De coëfficiënt van een steunende ervarend vrijwilligersvergoeding is 0,38. Wat betekent dat wanneer deelnemers de vrijwilligersvergoeding ervaren als steunend, de intrinsieke motivatie stijgt met 0,38 punt. Echter is deze waarde nog steeds niet significant ($p < 0,05$) waardoor er geen statistisch bewijs wordt gevonden voor dit verband. De coëfficiënt van een waardevol ervaren vrijwilligersvergoeding stijgt naar 0,77 en is statistisch significant. Dit houdt in dat wanneer deelnemers de vrijwilligersvergoeding ervaren als aanmoedigend, hun intrinsieke motivatie stijgt met 0,77 punt op een schaal van 1-10. Deze significantie betekent dat er statistisch bewijs is dat er een positief verband is tussen een aanmoedigende visie op de vrijwilligersvergoeding en intrinsieke motivatie, wanneer er wordt gecontroleerd op achtergrondkenmerken.

Model 3 toont het effect van de perceptie op vrijwilligersvergoeding op intrinsieke motivatie, waarbij gebruik wordt gemaakt van de verklarende mechanismen autonomie, competentie en verbondenheid. Door deze variabelen toe te voegen aan het regressiemodel wordt onderzocht in hoeverre zij de relatie tussen vrijwilligersvergoeding en intrinsieke motivatie kunnen verklaren. Kijkend naar de coëfficiënt van een steunende ervaring van vrijwilligersvergoeding verandert de coëfficiënt nauwelijks naar 0,37 en blijft het insignificant. Kijkend naar de coëfficiënt van een waardevol ervaren vrijwilligersvergoeding is er sprake van een kleine verhoging ten opzichte van model 1. De waarde is een positief significant effect van 0,80. Wat erop wijst dat wanneer deelnemers de vrijwilligersvergoeding zien als aanmoedigend, de intrinsieke motivatie gemiddeld wordt verhoogd met 0,80 punt (op een motivatieschaal van 1-10). De toegevoegde 'CET' variabelen zijn in dit model niet statistisch significant. Dit betekent dat er geen statistisch bewijs is dat hogere scores op autonomie, competentie en verbondenheid gepaard gaan met een hogere score op intrinsieke motivatie, wanneer er rekening wordt gehouden met hoe deelnemers de vrijwilligersvergoeding ervaren. Naast het ontbreken van significante effecten zijn de coëfficiënten van vrijwilligersvergoeding

nauwelijks veranderd wanneer de variabelen worden toegevoegd. In een situatie waarin autonomie, competentie en verbondenheid als verklarende mechanismen werken, zou verwacht worden dat het effect van vrijwilligersvergoeding op intrinsieke motivatie afneemt. Een deel van het verband van vrijwilligersvergoeding en intrinsieke motivatie zou dan verklaard worden door deze variabelen. Echter is dit in model 3 niet het geval, wat erop wijst dat de factoren autonomie, competentie en verbondenheid in dit onderzoek niet functioneren als verklarend mechanismen voor het verband tussen ervaring vrijwilligersvergoeding en intrinsieke motivatie.

Model 4 toont een volledige analyse waarbij zowel de ‘CET’ variabelen zijn meegenomen als ook de controlevariabelen. Hierin wordt getoond dat wanneer deelnemers de vrijwilligersvergoeding ervaren als steunend, er een positief effect van 0,37 punt op intrinsieke motivatie is. Echter is deze waarde opnieuw niet significant en kan er geen statistisch bewijs worden geleverd voor dit verband. Wel is er een significant positief effect tussen de relatie van ervaring vrijwilligersvergoeding als aanmoedigend en intrinsieke motivatie van 0,89 punt (op een schaal van 1-10). Deze uitkomsten zijn geen grote veranderingen ten opzichte van de voorgaande modellen. Dit wijst erop dat de relatie van ervaring vrijwilligersvergoeding op intrinsieke motivatie robuust is en niet wordt verklaard door autonomie, competentie, verbondenheid of achtergrondkenmerken. Daarnaast blijken geslacht en of mensen financiële uitdagingen ervaren een significant verband te tonen met intrinsieke motivatie. De negatieve coëfficiënt van -0,53 bij leeftijd betekent dat mannen gemiddeld 0,53 punt lager score bij intrinsieke motivatie als alle andere variabele gelijk blijven. Financiële uitdaging heeft een significant positief effect van 0,13 punt. Dit houdt in dat wanneer er een toename van financiële uitdaging is van 1 punt (schaal 1-10) de intrinsieke motivatie stijgt met 0,13 punt.

Conclusie

In dit onderzoek is gezocht naar een antwoord op de vraag: *Hoe beïnvloedt de vrijwilligersvergoeding, als financiële prikkel, de participatie van deelnemers in de Instap Economie Den Haag Zuidwest*. Daarbij is gekeken naar zowel de economische mechanismen van het inkomens- en substitutie-effect, als naar psychologische processen rondom intrinsieke motivatie. Door middel van interviews met projectleiders en een analyse van surveydata is geprobeerd inzicht te krijgen in wat de vrijwilligersvergoeding in de praktijk betekent voor de participatie van deelnemers van de Instap Economie.

Uit de interviews met projectleiders blijkt dat de vrijwilligersvergoeding in bepaalde situaties invloed heeft op de participatie van deelnemers. Bij deelnemers die financieel krap zitten, is er sprake van een substitutie-effect: zij geven aan meer uren te willen participeren om zo de maximale vergoeding te verkrijgen. Dit effect doet zich vooral voor bij deelnemers die hier ook de tijd voor hebben, terwijl ouders met zorgtaken minder mogelijkheden hebben hun deelname uit te breiden. Daarnaast wordt door één projectleider een inkomenseffect waargenomen, waarbij deelnemers die niet financieel afhankelijk zijn van de vrijwilligersvergoeding hun participatie vooral laten bepalen door hoe leuk zij de taken vinden. Wanneer de taken niet leuk zijn of ze niet opgeroepen worden geven ze de voorkeur aan vrijetijd boven het extra inkomen. Ook geven projectleiders aan dat de vrijwilligersvergoeding niet uitsluitend werkt als prikkel voor meer participatie, maar ook functioneert als een opstap om deelname te starten.

Uit de kwantitatieve analyse blijkt dat een aanmoedigende ervaring van de vrijwilligersvergoeding een positief significant effect heeft op intrinsieke motivatie, terwijl een steunende ervaring geen significant effect laat zien. Echter functioneren de variabelen autonomie, competentie en verbondenheid in dit onderzoek niet als verklarende mechanisme voor dit effect, waardoor er geen empirisch bewijs is voor een crowding-in-effect. Hierdoor kan er op basis van dit onderzoek niet worden vastgesteld of deze motivatie verhoging, vanuit theoretisch perspectief, leidt tot hogere participatie.

Het antwoord op de onderzoeksvraag luidt hierdoor als volgt: de vrijwilligersvergoeding kan de participatie van deelnemers in de Instapeconomie Den Haag Zuidwest verhogen doordat er spraken is van een substitutie-effect wat extra deelname aantrekkelijker maakt dan vrijetijd. Deze werking is echter context afhankelijk en doet zich met name voor bij deelnemers die

financiële druk ervaren en de mogelijkheid hebben om hun deelname uit te breiden. Hoewel een aanmoedigende ervaring van de vrijwilligersvergoeding samenhangt met een hogere intrinsieke motivatie, biedt dit onderzoek geen basis om vaststellen dat dit vertaalt kan worden in hogere participatie.

Discussie

Validiteit en betrouwbaarheid.

De interne validiteit van dit onderzoek werd versterkt door het gebruik van controlevariabelen in regressieanalyses. Door te controleren voor leeftijd, geslacht, duur van deelname en ervaring van financiële uitdagingen wordt geprobeerd andere invloeden van de relatie ervaring vrijwilligersvergoeding op intrinsieke motivatie consistent te houden, om zo een zuiver mogelijk beeld te creëren. Tegelijkertijd was de dataset beperkt en zou er sprake kunnen zijn van omitted variable bias. Wat betekent dat er niet kan worden uitgesloten dat andere, niet gemeten variabele, de relatie tussen ervaring vrijwilligersvergoeding en intrinsieke motivatie hebben beïnvloed. De externe validiteit van dit onderzoek werd vergroot doordat de resultaten waren gebaseerd op ervaringen van deelnemers uit de praktijk. Wel waren deelnemers afkomstig uit een deel van een specifieke gemeente. Hierdoor is generaliseerbaarheid naar dezelfde doelgroep in andere regio's beperkt.

De betrouwbaarheid van het onderzoek werd ondersteund doordat alle deelnemers, in de regressieanalyse, dezelfde survey hebben ingevuld en de data verzameling binnen hetzelfde jaar heeft plaatsgevonden. De betrouwbaarheid is wel beperkt doordat de methodologie deels beruiste op interpretatie. Dit gold zowel voor het coderen van open surveyvragen als de antwoorden van projectleiders op de interviews.

Afwijking resultaten

De resultaten, van de gehouden interviews, laten zien dat de mate waarin een substitutie-effect wordt waargenomen verschilt per organisatie. Een verklaring hiervoor kan zijn dat er verschillen waren in de organisatiestructuur. In WijkZ, waar deelnemers relatief vrij zijn om extra uren te maken, speelt de financiële prikkel een duidelijkere rol dan in de organisatie Wijk Vol Waarde, waar deelnemers gebonden zijn aan hun persoonlijk programma. Ook was er in kleine mate sprake van een inkomenseffect. Dit kan worden verklaard doordat deelname aan de Instapeconomie niet volledig vrijwillig is, doordat mensen zijn gestuurd door de gemeente. Daarnaast tonen interviews aan dat participatie niet uitsluitend wordt gedreven

door financiële prikkels, maar dat andere aspecten zoals structuur, sociale contacten en persoonlijke ontwikkeling participatie stimuleert.

Op basis van het theoretisch kader zou worden verwacht dat een wanneer de vrijwilligersvergoeding zorgt voor een verhoging van intrinsieke motivatie doormiddel van autonomie, competentie en verbondenheid er sprake zou zijn van een crowding-in-effect. De resultaten laten echter zien dat hoewel een aanmoedigende ervaring van de vrijwilligersvergoeding samenhangt met een hogere intrinsieke motivatie, dit niet komt door de verklarende mechanismen. Hierdoor kan er niet worden gesteld dat deze verhoging van intrinsieke motivatie theoretisch zou leiden tot een verhoging in participatie.

Aanbeveling

Vanwege de beperkingen van dit onderzoek wordt aanbevolen om de gebruikte theorieën verder uit te werken aan de hand van daadwerkelijke gegevens over het aantal uur dat deelnemers participeren. In dit onderzoek was dit niet mogelijk omdat deze gegevens ontbraken. Wanneer deze wel beschikbaar zijn kan er beter worden onderzocht of de vrijwilligersvergoeding leidt tot meer of minder participatie. Hierdoor kan er worden onderzocht of het substitutie- of inkomenseffect ter sprake is, zonder dat dit afhankelijk is van context en interpretatie. Daarnaast kan worden bekeken of de hogere intrinsieke motivatie die gevonden is in dit onderzoek, maar niet werd verklaard werd door autonomie, competentie en verbondenheid, zich vertaalt in hogere participatie gemeten in uren.

Referentielijst

- Benndorf, V., Rau, H. A., & Sölch, C. (2018). GENDER DIFFERENCES IN MOTIVATIONAL CROWDING OUT OF WORK PERFORMANCE. *Economic Inquiry*, 57(1), 206–226. <https://doi.org/10.1111/ecin.12718>
- Blok, Fenger & van Buuren (2023) Stimulating civic behavior? The paradoxes of incentivising self-organization, *Local Government Studies*, 49:5,888-907, DOI: 10.1080/03003930.2022.2087061
- Borjas, G. J. (2019). *Labor economics* (8th ed.). McGraw-Hill Education
<https://studylib.net/doc/27826506/labor-econimic-8th>
- Deci, E. L., Koestner, R., & Ryan, R. M. (1999). *A meta-analytic review of experiments examining the effects of extrinsic rewards on intrinsic motivation*. *Psychological Bulletin*, 125(6), 627–668. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.125.6.627>
- De Boer, H.-W., Bolhaar, J., Jongen, E., & Zulkarnain, A. (2020, mei). *Evaluatie experimenten Participatiewet: Effecten op de uitstroom naar werk* [CPB Notitie]. Centraal Planbureau (CPB). <https://www.cpb.nl/evaluatie-experimenten-participatiewet-effecten-op-de-uitstroom-naar-werk>
- De Mooij, R. A., & Graafland, J. J. (1998). *Arbeidsmarkteffecten van belastingverlaging*. *Economisch-Statistische Berichten*, 83(4141), 172–175.
<https://www.researchgate.net/publication/237138998>
- Dorenbos, R., & Heemskerk, J. (2020). *Bijstandsgerechtigden op zoek naar werk: Welke factoren zijn doorslaggevend en wat betekent dit voor de gemeentelijke dienstverlening?* Platform31
- Edzes, A., Rijnks, R., Kloosterman, K., & Venhorst, V. (2020, 9 april). *Bijstand op maat: Beleidsrapport* (URSI-onderzoeksrapport nr. 366). Rijksuniversiteit Groningen,

Faculteit Ruimtelijke Wetenschappen, Vakgroep Economische Geografie, in
samenwerking met OIS Gemeente Groningen

Elder, T., Haider, S. J., & Orr, C. (2025). *The evolution of the wage elasticity of labor supply over time*. Department of Economics, Michigan State University & Center for Economic Studies, U.S. Census Bureau
<https://orrcody.github.io/research/drafts/ElasticityOverTime-EHO.pdf>

Evers, M., de Mooij, R., & van Vuuren, D. (2005). *What explains the variation in estimates of labour supply elasticities?* CPB Discussion Paper No. 51. Centraal Planbureau. <https://www.cpb.nl/system/files/cpbmedia/publicaties/download/what-explains-variation-estimates-labour-supply-elasticities.pdf>

Finkelstein, M. A. (2009). Intrinsic vs. extrinsic motivational orientations and the volunteer process. *Personality and Individual Differences*, 46(5), 653-658. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2009.01.010>

Fiorillo, D. (2011). *Do monetary rewards crowd out the intrinsic motivation of volunteers? Some empirical evidence for Italian volunteers*. *Annals of Public and Cooperative Economics*, 82(2), 139–165. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8292.2011.00434.x>

Frey, B. S., & Jegen, R. (2001). *Motivation crowding theory*. *Journal of Economic Surveys*, 15(5), 589–611. <https://doi.org/10.1111/1467-6419.00150>

Gemeente Den Haag. (2022). *Evaluatie pilot Instapeconomie* [PDF].
https://denhaag.raadsinformatie.nl/document/11197928/1/RIS311530_Bijlage_1_Evaluatie_pilot_Instapeconomie

Gewoon Sociaal ZF. (2025). *Projectplan GS Instap economie: Subsidieaanvraag 2025–26* [Ongepubliceerd intern document].

- Hanzal, S., Learmonth, G., Thut, G., & Harvey, M. (2025). Age differences in motivation drive performance during the sustained attention to response task. *PLoS ONE*, 20(11), e0324694. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0324694>
- Hayes, A. F., & Cai, L. (2007). Using heteroskedasticity-consistent standard error estimators in OLS regression: An introduction and software implementation. *Behavior Research Methods*, 39(4), 709–722. <https://doi.org/10.3758/bf03192961>
- Jochemsens, K., & Schreuder Hes, M. (2021). *Instapwerk heeft een positief effect op burgers met grote afstand tot de arbeidsmarkt: Effectmeting pilot “Instapwerk”*. Purpose, in opdracht van Gemeente Den Haag. <https://wijkvolwaarde.nl/wp-content/uploads/2023/02/Eindrapportage-2021-Onderzoek-Instapwerk-Den-Haag-1.pdf>
- Kimball, M. S., & Shapiro, M. D. (2008). *Labor supply: Are the income and substitution effects both large or both small?* (NBER Working Paper No. 14208). National Bureau of Economic Research. <https://www.nber.org/papers/w14208>
- McDowell, M., Thom, R., Pastine, I., Frank, R., & Bernanke, B. (2012). *Principles of economics* (3rd ed.). McGraw-Hill Higher Education.
- Meghir, C., & Phillips, D. (2008). *Labour supply and taxes* (IFS Working Paper WP08/04). The Institute for Fiscal Studies
<https://discovery.ucl.ac.uk/id/eprint/14942/1/14942.pdf>
- ONS Schilderswijk Stichting. (2024). *Projectplan Instapeconomie Schilderswijk* [Ongepubliceerd intern document].
- Rijksoverheid. (2022). *Memorie van toelichting bij Kamerstukken II 2021/22, 34 352, nr. 253*. <https://internetconsultatie.nl/wetsvoorstelparticipatiewetinbalans/b1>

- Ryan, R. M., and E. L. Deci. 2000. "Intrinsic and Extrinsic Motivations: Classic Definitions and New Directions." *Contemporary Educational Psychology* 25 (1): 54–67. doi:10.1006/ceps.1999.1020
- Ryan, R. M., and E. L. Deci. 2000b. "Self-Determination Theory and the Facilitation of Intrinsic Motivation, Social Development, and Well-Being." *The American Psychologist* 55 (1): 68–78. doi:10.1037/0003-066X.55.1.68.
- Seabright, P. (2002). Blood, bribes and the crowding-out of altruism by financial incentives (Working paper). IDEI, Université de Toulouse 1, & CEPR.
- Stichting Wijkz. (2024). *Projectplan Instapeconomie Morgenstond* [Ongepubliceerd intern document].
- The CORE Econ Team (2023, Unit 3,7). *The Economy 2.0: Microeconomics*. Open access e-text available at <https://core-econ.org/the-economy/> [2025]
- Wijk vol Waarde. (2025). *Projectplan 2025–2026: Instapeconomie in Bouwlust-Vrederust* [Ongepubliceerd intern document].
- van Kempen, H., Schmitz, D., & Verhaar, S. (2021). *Amsterdams experiment met de bijstand* (Projectnummer 21065). Directie Werk, Gemeente Amsterdam. Geraadpleegd van <https://onderzoek.amsterdam.nl/publicatie/amsterdams-experiment-met-de-bijstand-2021>
- Van Koesveld, E. B. K. (1998). *Lastenverlichting met de earned income tax credit*. *Economisch-Statistische Berichten*, 83(4146), 264–267.
file:///Users/samjuliakoster/Desktop/editie_pdfs_830264_tcm445-232797.pdf
- Westerhout, E. W. M. T. (2015). Arbeidsmarkteffecten van de doorsneesystematiek. *Economisch Statistische Berichten (ESB)*, 100(4722), 674–677.
<https://esb.nu/arbeidsmarkteffecten-van-de-doorsneesystematiek/>

Bijlage 1: Interview vragenlijst

1. Kunt u kort beschrijven wat uw organisatie doet en wat voor soort vrijwilligers hier actief zijn?
2. Buiten het instap werk, op wat voor manier helpen jullie deelnemers door andere programma's?
3. Wat zijn volgens u de belangrijkste redenen waarom mensen bij jullie vrijwilliger worden?
4. Hoeveel uren maken deelnemers gemiddeld?

5. Op welke wijze wordt de vrijwilligers vergoeding geïmplementeerd? Is dit ooit anders geweest?

→ Wanneer dit het geval is zal ik verder vragen naar de verschillen, ook bij de volgende vragen.

6. Is de vrijwilligers vergoeding ook afhankelijk van persoonlijke ontwikkelingen programma's?

7. Welke rol speelt de vrijwilligersvergoeding in volgens u in de bereidheid van deelnemers om te komen of meer uren te maken?

8. Ziet u verschil in hoe vaak of hoe actief deelnemers meedoen tussen mensen die de vrijwilligersvergoeding belangrijk vinden en mensen voor wie de vergoeding geen grote rol speelt?

9. (Als het op uren gaat) merkt u dat deelnemers bereid zijn meer uren te maken om zo meer vergoeding te verkrijgen.

10. Zijn er deelnemers die aangeven dat ze het qua inkomen redden en daarom niet meer uren willen maken?

11. Merkt u dat deelnemers stoppen of minder uren komen zodra ze de totale vrijwilligersvergoeding hebben bereikt?

12. Als de vrijwilligers vergoeding hoger zou worden, verwacht u dan dat deelnemers meer uren zouden gaan maken? Waarom?

13. Heeft u zelf nog iets wat u over het onderwerp kwijt zou willen?

Bijlage 2: Interview vragenlijst zonder vrijwilligersvergoeding.

1. Kunt u kort beschrijven wat uw organisatie doet en wat voor soort vrijwilligers hier actief zijn?

2. Buiten het instap werk, op wat voor manier helpen jullie deelnemers door andere programma's?

3. Wat zijn volgens u de belangrijkste redenen waarom mensen bij jullie vrijwilliger worden?

4. Hoeveel uren maken deelnemers gemiddeld?

5. Wat is volgenss u een belangrijke reden dat deelnemers participeren, ondanks dat ze geen vrijwilligersvergoeding ontvangen?
6. Zouden ze meer participeren als er wel een vergoeding tegenover staat?
7. Zijn er andere manieren waarop jullie compensatie aanbieden, zoals giften etc.?
8. Hebben deze giften effect op het aantal uur dat deelnemers maken?
9. Wat zijn afwegingen die deelnemers maken in het indelen in hun tijd?
10. Heeft u zelf nog iets wat u over het onderwerp kwijt zou willen?

Bijlage 3: Interview WijkZ & Coderingstabel

I: Oké, top. Ik had u een document gestuurd over mijn onderzoek. Had je nog vragen voor mij, voordat we beginnen? Of wil je dat ik nog wat uitleg?

R1: Nee, ik heb het gelezen en het ging meer volgens mij over wat de vergoeding doet bij de vrijwilligers, toch?

I: Ja, de aanleiding voor mijn onderzoek is eigenlijk dat er in 2026 een nieuwe participatiewet komt. En die hebben verschillende financiële, waarin gemeenten dus meer ruimte kunnen krijgen om financiële prikkels toe te passen. En een voorbeeld hiervan is dus ook dat de vrijwilligersvergoeding wordt verhoogd. En mijn onderzoek gaat eigenlijk kijken naar, oké, wat voor effect heeft zo'n vrijwilligersvergoeding op participatie? Dat doe ik door te kijken hoe mensen het zelf ervaren, dat heb ik door surveys. Dus, voelen ze zich meer verbonden, motivatie en dat soort dingen. En ik kijk echt naar, oké, wat zij dus overhouden in hun portemonnee. Zorgen ze daarvoor eigenlijk meer of minder uren werk? En daarvoor heb ik deze interviews.

I: Als ik dan m'n eerste vraag, of u een volledige naam zou kunnen zeggen en precies wat uw functie is?

R1: Ja, ik ben Karima Amhaus en ik ben Jobcoach bij Wijks. Ja. En dat is via gemeente Den Haag. Samen met gemeente Den Haag,

I: Ja top. En zou u kort kunnen beschrijven wat uw organisatie doet en wat voor vrijwilligers hier actief zijn?

R1: Nou, wij zijn een welzijnorganisatie. Wij zijn eigenlijk een bruggetje in de wijk. Wij zijn overal de ogen en de oren voor de mensen in de wijk en ook voor de gemeente. Dus de overheid. En onze vrijwilligers zijn heel erg verschillend. We hebben jong, oud. We hebben van allerlei soorten achtergronden. We hebben mannen, vrouwen. Dus we hebben echt van alles als vrijwilligers zitten.

34 I: En heeft u voorbeelden voor wat voor taken ze dan doen? Zeg maar soort van wat voor
35 jobs?

36
37 R1: Nou, we hebben verschillende jobs. We hebben echt een waslijst. Heel veel. We hebben
38 dames die bij oudere Beauty doen. Die doen dan nagelverzorging en haar in de krulspelden
39 zetten. We hebben dames die decoreren. Bijvoorbeeld high tea of een feestje kunnen
40 organiseren voor mensen van wie bij elkaar komen. We hebben bijvoorbeeld zoals deze dame
41 die verzorgt het vierhuis. Die doet zij dus ook geheel vrijwillig. We hebben dames die naailes
42 geven. Die brei-les geven. We hebben beheerders. We hebben kantinejuffen. We hebben één
43 op één met ouderen. Dus gewoon een wandeling maken of iets. We hebben sport. Dat ze dan
44 lekker in het Zuiderpark gaan rondlopen. We hebben van nadenken wat we nog meer hebben.
45 Ja, we hebben vrouwenontmoeting groepen. Dat ze dan met elkaar gewoon lekker gaan
46 kletsen. Soms zijn er bijeenkomsten. En we hebben nog een vrouwensalon. Dat zijn vrouwen
47 die uit de buurt echt oren zijn. En onderling ook. Dus is er iemand ziek of is er iets aan de
48 hand. Dan horen wij het meestal via hun. En hun komen ze ook één keer in de week bij
49 elkaar. En zijn een soort van gastvrouwen voor de locaties waar ze staan.

50
51 I: Oké, mooi. En op welke wijze wordt de vrijwilligersvergoeding geïmplementeerd?

52
53 R1: Sinds de instapeconomie mogen wij dus een vergoeding geven. En die vergoeding
54 bedraagt €5,60 per uur. En daarvan mogen ze maximaal acht uurtjes in de week werken. En
55 daaruit krijgen ze dus een vergoeding van €179,20 per maand. En omdat ik dan zelf veertig
56 mensen begeleid, doe ik dat per drie maanden. En ook is het berekend zodat ze niet boven
57 hun.. eigenlijk wat toegestaan is om te verdienen. Wat belastingvrij mag zijn. Dat is een
58 bedrag van €2.100 en wij geven dan in totaal €1.950. Dus dat wordt dan zo per drie maanden
59 gedeclareerd.

60
61 I: En dat wordt dus dan per uren gedaan? Heb je dan ook dat mensen die acht uur per week
62 niet volledig maken, niet het volledige...

63
64 R1: Ja, dat klopt.

65
66 I: En vroeger, wat je zegt, sinds de instapeconomie. Jullie hebben dus ook deze werkwijze
67 gedaan zonder de vrijwilligersvergoeding.

68 R1: Ja, klopt. Dit is dus echt een steuntje in de rug. En we hebben ook heel veel mensen
69 vanuit de participatie gekregen. Die eigenlijk heel lang uit de maatschappij zijn. Wel wat
70 willen doen, maar niet weten wat. Ook omdat ze dan heel onzeker zijn. Kan ik dit wel? Kan ik
71 dat voor elkaar krijgen? Dan beginnen ze heel laagdrempelig bij ons. En dan staat er een
72 vergoeding tegenover. En dat is meestal wel echt een extraatje. Dus dat motiveert. Waardoor
73 de mensen dan toch bereid zijn van alles uit te proberen. En ook dingen die ze niet zo heel
74 leuk vinden. Dat ze er dan open voor staan en uiteindelijk wel heel leuk vinden.
75

76 I: Oké, top. En dus buiten het instapwerk wat jullie doen. Dan helpen jullie deelnemers ook
77 met zelfontwikkelingsprogramma's. Als ik dat goed heb gehoord.
78

79 R1: Ja zeker, Ja!
80

81 I: En wat voor programma's zijn dat allemaal?
82

83 R1: Nou we hebben programma's zoals weerbaarheid. Dat ze bijvoorbeeld voor zichzelf
84 kunnen opkomen. Ook zorgen we ervoor dat we een keer in de twee weken een vergadering
85 hebben. Dat ze ook kunnen vertellen wat ze graag willen verbeteren. Wat voor hun interessant
86 is. En we bieden ook vanuit wijkZ. Hebben ze dus een Good Habits heet dat. Dat is een
87 programma waarbij vrijwilligers gewoon kunnen inloggen. En dan een cursus kunnen doen.
88 Een les kunnen doen van zes uur bijvoorbeeld. Of echt een cursus van 25 aantal lessen.
89 Omgaan met Word. Omgaan met e-mail. Hoe communiceer ik. Hoe schrijf ik een mail. Dat
90 soort dingen kunnen ze allemaal via ons volgen.
91

92 I: Dus het kan echt zijn van kwaliteiten zoals inderdaad Word of omgaan met computers tot
93 persoonlijke kwaliteiten zoals zelfstandigheden.
94

95 R1: Ja.
96

97 I: En is daar iets in ook afhankelijk van de vrijwilligersvergoeding? Of staat dat er helemaal
98 los van?
99

100 R1: Nee dat is geheel kosteloos. Het is online. En je krijgt er ook echt een erkende certificaat
101 van. Dus het is zonder de vrijwilligersvergoeding.

102

103 I: Maar het is niet dat dat een voorwaarde is om ook de vrijwilligersvergoeding te krijgen? Of
104 om ook een job?

105

106 R1: Nee. De voorwaarde van de vrijwilligersvergoeding is echt de aantal uur wat je draait. En
107 dat je wat aanbiedt. Dus dat je niet meedoet als een deelnemer. Bijvoorbeeld bij het naailles.
108 Dat je dan niet erbij gaat zitten van oké ik ben deelnemer instap economie. En ik zit hier en ik
109 doe niks. Het is echt van oké dit is mijn kwaliteit. En dit ga ik dus verbeteren en doorgeven.
110 Dus de mensen die dan bijvoorbeeld kunnen naaien. Die geven dan ook een kleine soort van
111 workshop aan de dames die dat niet kunnen. En dan hebben we bijvoorbeeld de dames van de
112 vrouwensalon. Die bieden ook wat aan. Die bieden bijvoorbeeld koffie, thee aan. Zijn
113 gastvrouwen. Dus mocht er wat gebeuren of wat nodig zijn bij een komst. Starten hun op.
114 Hun zetten het klaar. Hun verzorgen het geheel. Dus iedereen biedt wat aan. Het is zeg maar.
115 En dan pas kom je in aanmerking voor die.

116

117 I: Oké. Zo. Ja. Even kijken hoor. Welke rol speelt de vrijwilligersvergoeding volgens u in de
118 bereidheid van deelnemers om meer uren te komen maken?

119

120 R1: Nou heel veel. Het is een hele grote rol. Want ik merk dat. [onderbreking] Want ik merk
121 dat er dus. Ik merk dus dat er heel veel vragen is van. Ik wil toch de acht uur doen. Wat kan ik
122 nog meer doen? Ze praten erover onderling. Ik kom bijvoorbeeld niet aan mijn acht uurtjes.
123 Wat is er nog wat open staat? Wat ik nog kan doen? Dus we creëren ook echt werk voor de
124 vrijwilligers. We creëren werk. We hebben ook een best wel een sterk team. We doen ook
125 echt een team opbouwen met elkaar. En daarbij helpt echt die. En daarbij helpt de
126 vrijwilligersvergoeding heel goed. Jazeker weten. Dat is echt een steuntje in de rug. Top.
127 Perfect.

128

129 I: En ziet u eigenlijk een verschil. Even kijken. Ziet u een verschil in hoe vaak of hoe actief
130 deelnemers meedoen tussen mensen die de vrijwilligersvergoeding heel belangrijk vinden of
131 tussen mensen die de vergoeding eigenlijk geen grote rol vinden?

132

133 R1: Ja klopt. Wij hebben verschillende mensen. Ook met verschillende uitkeringen. Bijstand.
134 Sommigen zitten in de UWV. Sommigen zitten in de WW. Sommigen hebben een werkende
135 partner. En je merkt daarin dat de mensen die het krap hebben. Die zijn echt heel erg

136 gemotiveerd. Die willen dat gewoon heel graag. En die doen ook echt hun best ervoor. En de
137 mensen die dat niet hebben. Die hebben zoiets van oké ik kom wel bijvoorbeeld wanneer ik
138 opgeroepen word. En ik behoud het bij die vier uur in de week. Misschien hooguit vijf uur,
139 zes uur in de week. Maar ik merk aan de vrouwen en mannen die echt krap hebben. Die wel
140 wat kunnen gebruiken. Die willen echt de acht uurtjes draaien. Die doen daar echt hun uiterste
141 best voor.

142

143 I: Oké. Ja. En zijn er dan ook deelnemers die aangeven dat ze het qua inkomen wel redden
144 En dus daarom inderdaad niet meer uren willen maken? Gebeurt dat vaak?

145

146 R1: Nee, bijna niet. Het is zeg maar dat ze dan zeggen van. Als er niet meer taken zijn. Het is
147 meer qua taken dan. Dan vind ik het goed. Maar het is niet dat ze dan echt op de uren gaan
148 letten. Van oké nou heb ik zoveel uren. Ik hoef niet meer te gaan. Het gaat meer om de taken.
149 Oké deze week is er niks te doen. Dan valt het bij. Maar de mensen die dat wel. Die gaan dan
150 echt willen dat je wat voor ze verzint. Om toch aan die acht uur te komen. Dus dat is het
151 verschil een beetje.

152

153 I: Oké. Als de vrijwilligersvergoeding hoger zou worden. Verwacht u dan dat deelnemers
154 meer uren zouden maken?

155

156 R1: Ja zeker weten. Dat vind ik zeker van. Ja zeker weten.

157

158 I: En zouden jullie dat dan aanpakken. Dat je dan hetzelfde bedrag per uur. Maar mensen
159 meer uren aanbieden. Of zouden jullie dan het bedrag per uur verhogen. En nog steeds op die
160 acht uur per week blijven?

161

162 R1: Je hebt zeg maar drukke periodes. En rustigere periodes. Kijk als je bijvoorbeeld heel
163 veel bijeenkomsten hebt. Evenementen. Dan denk ik dat we dan bijvoorbeeld meer uren gaan
164 aanbieden. Omdat we dan wat meer mensen nodig hebben. Ja meer handen nodig hebben.
165 Maar voor de rustige periode zou ik dan het budget verhogen. Ja. Omdat ze dan. Ja je merkt
166 ook dat het kwaliteit biedt. Als ze een vergoeding krijgen. Dan wordt het meer serieus
167 genomen. Ook wat ze doen. En ze komen ook echt opdagen elke keer. En zijn altijd aanwezig.
168 Dus het helpt wel dat er vergoeding tegenover staat.

169

170 I: Even kijken hoor. We gaan er best snel doorheen. Heeft u zelf nog iets wat u over het
171 onderwerp kwijt zou willen?

172

173 R1: Nou ik vind... mensen die zeg maar heel lang uit de maatschappij zijn.

174 En die hebben dus heel wat meegemaakt. Zijn vaak angstig. Hebben geen zelfvertrouwen. En
175 durven heel weinig. En dan is dit zeker iets om te motiveren. En te behouden waarom je ziet
176 ze bloeien. Mensen ontwikkelen laagdrempelig. En ze mogen fouten maken. Ze kunnen niet
177 gelijk hoppa naar een baan. Omdat een baan toch wel wat meer eisen heeft. En ook wat meer
178 verantwoordelijkheden. En als vrijwilliger. Je staat toch altijd met de vangnet achter hen. Dus
179 elke keer als er wat gebeurt. Dan ben jij er om het op te lossen. Of te verhelpen. Dus de stap is
180 net groot genoeg. Naar een vrijwilligerswerk. Met de vergoeding. Dan echt de grootste stap.
181 Om weer een echte baan aan te gaan. En deze vergoeding. Geeft ze trots. Van kijk ik verdien
182 het zelf. Ik werk hiervoor. Ik krijg het niet van de bijstand. Dit is echt wat ik werk. Daar zijn
183 ze altijd heel erg trots op. Dus het motiveert ze ook heel erg. In hun eigen persoonlijke
184 welzijn. Het gehele. Het is niet alleen zelfvertrouwen.

185

186 I: Het gaat er eigenlijk niet alleen om. Dat ze meer te besteden hebben. Maar het doet ook
187 echt iets voor hun.

188

189 R1: Het doet echt iets met hun geestelijk. Lichamelijk. Je merkt dat ze mensen ontmoeten.
190 Het verrijkt hun wereld. Bijvoorbeeld bij een bijeenkomst. Laatst hadden we een bijeenkomst
191 voor jongeren. Dan zien ze al die jongeren bij elkaar. Wat doen ze? Het gaat over stemmen.
192 Hun kennis wordt ook echt verbreed. Dat motiveert ze gewoon om meer te doen. Maar dan
193 wel op een veilige haven. Dus dan gaan ze stap voor stap. In plaats van hoppa. Je gaat
194 werken. Je krijgt een hele salaris. Dat is net een te grote stap. De mensen die dit doen. Je ziet
195 ze bloeien. Je ziet ze ontwikkelen. Je ziet ze zelf vragen. Bijvoorbeeld we hebben een
196 beheerder die zegt. Ik wil graag de trainingen doen. En ik wil ook de BHV doen. Je ziet aan
197 hen dat het heel wat teweegbrengt. Niet alleen met het financiële. Maar ook het welzijn van
198 de mensen die meedoen.

199

200 I: Dat is ook een deel wat ik onderzoek in mijn scriptie. Maar dat doe ik dan met de survey die
201 ik krijg. Misschien komt het nu een bot interview over. Omdat ik dan heel erg direct vraag
202 naar. Merken ze meer of minder? Maar dat is heel fijn om te horen. Dat jullie ook zien dat dat
203 heel erg groot speelt.

204

205 R1: Ze komen vaker uit huis. En je hebt ook veel probleemgezinnen. Waarvan de moeders
206 dan heel vaak thuis zitten. En eigenlijk 24 uur in de problemen zitten. Met hun, met de
207 kinderen, met de echtgenoot. Maar dit biedt een uitweg. En dat hoor je dan ook terug. Jullie
208 zijn mijn familie geworden. Of als ik een dagje niet ben gekomen. Dan gaat mijn dag heel
209 langzaam. Ik ben de structuur helemaal kwijt als ik er niet ben. Dus het biedt echt zoveel aan.
210 Het biedt echt wat wij niet kunnen voorstellen.

211

212 I: Maar waar ik heel erg benieuwd naar ben. Want de huidige participatiewet zorgt er
213 eigenlijk voor... dat mensen maar boven de 27... een vrijwilligersvergoeding mogen
214 accepteren. Dat is bijvoorbeeld iets wat in de nieuwe participatiewet stopt. Dus dan mogen
215 mensen vanaf 18 al direct die vergoedingen. Hebben jullie ook jongeren onder de 27... die dus
216 wel meedoen in programma's. Wel ook vrijwilligerswerk willen doen. Maar die niet die
217 vrijwilligersvergoeding krijgen.

218

219 R1: Ik zou het echt stimuleren... om jongeren juist in de participatiewet vrijwilligerswerk te
220 laten doen. Omdat hun niet zomaar in de bijstand zitten... en niet zomaar uit de maatschappij
221 zijn gegaan. En die stappen die ze dan moeten nemen naar gelijke baan... is net te groot,
222 waardoor ze terugvallen. Heel vaak krijg je dan een 26-, 27-jarige... die dan echt met een
223 burn-out, omdat het gewoon te veel is. Maar dit is echt sterk in je schoenen gaan staan. Je
224 groeit erin. Je leert heel veel. En dan ga je met heel veel zelfvertrouwen het leven tegemoet.
225 Dus dan zou ik denken van juist stimuleren. En motiveren om juist wat te gaan doen. En dan
226 met de vergoeding tegenover. En dan is het niet meer gratis werken. Je werkt voor jezelf,
227 maar voor een ietsje mindere...

228

229 I: Want hebben jullie jongeren onder de 27?

230

231 R1: Ik heb een dame die 27 is. Het is wel een jonge moeder. Drie meisjes heeft ze. En zij doet
232 bij ons de decoratie en dingetjes. En evenementen als we iets hebben. En je ziet aan haar dat het
233 juist heel veel teweegbrengt. Want ze zit tussen de mensen. Het is niet meer de sleutel in huis.
234 Ze merkt van oké, ik ben nog jong, ik bruis, ik leef. En wat kan ik allemaal aanpakken. En
235 dan zie je dat ze heel veel kansen voor zichzelf creëert. En ook aangaat. Dus als je
236 bijvoorbeeld wat te bieden hebt. Dan is het niet van ja, ik weet niet of ik dat aan kan. Oh leuk,
237 ik ga het proberen.

238
239 I: Het is dat extra stapje.
240
241 R1: Het verandert.
242
243 I: Wat hebben jullie dat wel eens tegen iemand moeten zeggen onder de 27? Die dat dan wilde
244 doen, maar dat jullie die vrijwilligersvergoeding niet konden aanbieden. En dat mensen
245 daarom afhaken?
246
247 R1: Nee, we hebben heel weinig jongere vrijwilligers. Dat is wel echt jammer. Nee, alleen die
248 dame is nog heel jong. Jonge moeder. En zij is echt gestuurd ook van de participatie. Dus ja,
249 dan zijn ze al jaren bezig waarschijnlijk met haar om haar weer aan het werk te krijgen. Maar
250 om er gewoon veel tegenslagen in te leggen. Dus dan komt ze dan weer...
251
252 I: Zouden jullie dan als de nieuwe participatiewet ingaat zich meer willen focussen op
253 jongeren? Ook omdat jullie dat dan kunnen bieden aan hen?
254
255 R1: Zeker weten, want de jongeren zijn bijvoorbeeld een heel goed connectie tussen andere
256 jongeren. Dus die bijvoorbeeld een schoolverlater van een 16-jarige. Die neemt dingen aan
257 van een 19 of 20 of 25-jarige veel beter aan dan iemand van uit de 50. Die denkt van ja, je
258 hebt je leven al gehad, wat weet jij nou? Dus het is zeker heel goed om daarop te focussen. En
259 ook voor hunzelf, dan is het niet zo'n lange eentonige sleur waar ze in komen zitten. Want dan
260 merk je dus dat er in de tussentijd wel wat wordt gedaan. Ze blijven in het zicht ook.
261 Ontwikkelen zich. En je weet niet naar waar het... Meestal is het echt heel motiverend,
262 vrijwilligerswerk. En jongeren hebben misschien een verkeerd beeld erover. Omdat ze dan
263 denken van ja, gratis werken, dat ga ik niet doen. Maar misschien dat die vergoeding dan wel
264 echt motiveert. Het is niet gratis, je krijgt gewoon een vergoeding. Dus dat denk ik wel, dat
265 zeker wel gaat helpen.
266
267 I: Dus als ik het kan samenvatten, buiten dat jullie zien... Oké, de vrijwilligersvergoeding
268 helpt met het zelfbeeld wat iemand heeft. Maar ook dus met hoeveel uren iemand maakt. Het
269 helpt het vooral ook echt met dat stapje zetten om het echt te doen.
270

271 R1: Juist, precies, ja. Oké, dat is mooi. Tot nu toe is dat zo. Ik weet niet hoe het aan het einde
272 van het traject zit. Dus we moeten dat nog even afwachten. Maar ik denk wel dat het... Ik zie
273 gewoon heel veel dames die echt de goede kant op gaan. Dus dat is wel fijn.
274
275 I: Ja, eigenlijk waren dit mijn vragen. Ik wil je heel graag bedanke

Tabel: codetabel Interview projectleider WijkZ.

Regel-nummer	Tekstfragment	Opencode	Axiaal coderen	Theoretisch verbinden
53-55	Sinds de instapeconomie mogen wij dus een vergoeding geven. En die vergoeding bedraagt €5,60 per uur. En daarvan mogen ze maximaal acht uurtjes in de week werken. En daaruit krijgen ze dus een vergoeding van €179,20 per maand	Hoe de vrijwilligers-vergoeding wordt vergeven	Implementatie Vrijwilligers-vergoeding	X
56-59	En ook is het berekend zodat ze niet boven hun.. eigenlijk wat toegestaan is om te verdienen. Wat belastingvrij mag zijn. Dat is een bedrag van €2.100 en wij geven dan in totaal €1.950. Dus dat wordt dan zo per drie maanden gedeclareerd.	Regels aan vrijwilligers-vergoeding	Implementatie Vrijwilligers-vergoeding	X
72-74	En dat is meestal wel echt een extraatje. Dus dat motiveert. Waardoor de mensen dan toch bereid zijn van alles uit te proberen. En ook dingen die ze niet zo heel leuk vinden. Dat ze er dan open voor staan en uiteindelijk wel heel leuk vinden.	Vergoeding motiveert en spoort mensen aan te participeren	Financiële prikkel als motivatie	
83-89	Nou we hebben programma's zoals weerbaarheid. Dat ze bijvoorbeeld voor zichzelf kunnen opkomen. Ook zorgen we ervoor dat we een keer in de twee weken een vergadering hebben. Dat ze ook kunnen vertellen wat ze graag willen verbeteren. Wat voor hun interessant is. En we bieden ook vanuit wijkZ. Hebben ze dus een Good Habits heet dat. Dat is een programma waarbij vrijwilligers gewoon kunnen inloggen. En dan een cursus	Beschikbare ontwikkeling hulp buiten vrijwilligers banen.	Ontwikkeling hulp	

	kunnen doen. Een les kunnen doen van zes uur bijvoorbeeld. Of echt een cursus van 25 aantal lessen. Omgaan met Word. Omgaan met e-mail. Hoe communiceer ik. Hoe schrijf ik een mail. Dat soort dingen kunnen ze allemaal via ons volgen.			
106-109	De voorwaarde van de vrijwilligersvergoeding is echt de aantal uur wat je draait. En dat je wat aanbiedt. Dus dat je niet meedoet als een deelnemer. Bijvoorbeeld bij het naailles. Dat je dan niet erbij gaat zitten van oké ik ben deelnemer instap economie. En ik zit hier en ik doe niks. Het is echt van oké dit is mijn kwaliteit. En dit ga ik dus verbeteren en doorgeven.	Voorwaarde ontvangen vrijwilligersvergoeding	Implementatie Vrijwilligersvergoeding	
120-123	Want ik merk dat er dus. Ik merk dus dat er heel veel vragen is van. Ik wil toch de acht uur doen. Wat kan ik nog meer doen? Ze praten erover onderling. Ik kom bijvoorbeeld niet aan mijn acht uurtjes. Wat is er nog wat open staat? Wat ik nog kan doen?	Meer willen werken om aan uren te kopen voor vrijwilligersvergoeding	Extra participatie	Substitutie-effect
133-141	Ja klopt. Wij hebben verschillende mensen. Ook met verschillende uitkeringen. Bijstand. Sommigen zitten in de UWV. Sommigen zitten in de WW. Sommigen hebben een werkende partner. En je merkt daarin dat de mensen die het krap hebben. Die zijn echt heel erg gemotiveerd. Die willen dat gewoon heel graag. En die doen ook echt hun best ervoor. En de mensen die dat niet hebben. Die hebben zoiets van oké ik kom wel bijvoorbeeld wanneer ik opgeroepen word. En ik behoud het bij die vier uur in	Meer inzet bij financiële krapte	Verschil participatie tussen deelnemers	Substitutie-effect & Inkomeneffect

	de week. Misschien hooguit vijf uur, zes uur in de week. Maar ik merk aan de vrouwen en mannen die echt krap hebben. Die wel wat kunnen gebruiken. Die willen echt de acht uurtjes draaien. Die doen daar echt hun uiterste best voor.			
147-150	Maar het is niet dat ze dan echt op de uren gaan letten. Van oké nou heb ik zoveel uren. Ik hoef niet meer te gaan. Het gaat meer om de taken. Oké deze week is er niks te doen. Dan valt het bij. Maar de mensen die dat wel. Die gaan dan echt willen dat je wat voor ze verzint. Om toch aan die acht uur te komen. Dus dat is het verschil een beetje.	Verschil aan inzet financiële krapte	Verschil participatie tussen deelnemers	Substitutie-effect Geen dominant Inkomenseffect
153-156	I: Oké. Als de vrijwilligersvergoeding hoger zou worden. Verwacht u dan dat deelnemers meer uren zouden maken? R1: Ja zeker weten. Dat vind ik zeker van. Ja zeker weten.	Meer uren bij hogere vergoeding	Extra participatie hogere beloning	Substitutie-effect
165-168	Ja je merkt ook dat het kwaliteit biedt. Als ze een vergoeding krijgen. Dan wordt het meer serieus genomen. Ook wat ze doen. En ze komen ook echt opdagen elke keer. En zijn altijd aanwezig. Dus het helpt wel dat er vergoeding tegenover staat.	Betere inzet bij ontvangen vergoeding	Vergoeding zorgt voor betere inzet	o
181-184	En deze vergoeding. Geeft ze trots. Van kijk ik verdien het zelf. Ik werk hiervoor. Ik krijg het niet van de bijstand. Dit is echt wat ik werk. Daar zijn ze altijd heel erg trots op. Dus het motiveert ze ook heel erg. In hun eigen persoonlijke	Vergoeding zorgt voor trots, motivatie welzijn	Persoonlijke ontwikkeling	Financiële prikkel zorgt voor persoonlijke ontwikkeling.

	welzijn. Het gehele. Het is niet alleen zelfvertrouwen.			
189-192	Het doet echt iets met hun geestelijk. Lichamelijk. Je merkt dat ze mensen ontmoeten. Het verrijkt hun wereld. Wat doen ze? Het gaat over stemmen. Hun kennis wordt ook echt verbreed. Dat motiveert ze gewoon om meer te doen.	Welzijn neemt toe en daardoor meer meedoen	Participeren door Persoonlijke ontwikkeling	Niet financiële motivatie.

Bijlage 4: Interview & coderingstabel Wijk Vol Waarde

I: Dan mijn eerste vraag, zou u kort kunnen beschrijven wat uw organisatie doet en wat voor vrijwilligers hier actief zijn?

R2: Ja, wij doen dus instap economie, waar je onderzoek naar doet. We werken hier met ongeveer vijftig mensen. Vijftig mensen uit de buurt, die langdurig ook in de bijstand al zitten. Maar vooral bewoners uit de buurt. Die zijn sinds 2021 bij ons aangehaakt. Sommige zijn er nog een aantal van uit 2021, maar veel ook van de jaren erna.

Mensen komen bij ons omdat ze bij ons ruimte krijgen om aan zichzelf te werken. Eigenlijk zie je in de praktijk dat als mensen langdurig in de bijstand zitten, dat zijn de mensen die in eerste instantie zijn benaderd voor dit project. Veel mensen zouden wel van alles uit het leven willen halen, maar door allerlei omstandigheden lukt dat helemaal niet.

Als mensen depressief zijn, geïsoleerd leven, zich alleen voelen, lichamelijk gaat het niet goed. Dan lukt het niet om mee te komen en raak je steeds verder geïsoleerd. Sommige mensen zijn hierheen gevlucht al jaren terug, hebben de taal nooit helemaal geleerd.

Hebben daar ook niet altijd motivatie voor, omdat ze in hun wijk ook veel mensen om zich heen hebben die ook een andere taal spreken. Maar dat draagt allemaal niet echt bij aan het onderdeel worden van de samenleving. En gebruik kunnen maken van alles wat er beschikbaar is voor je. Dus wij proberen die verbinding met mensen te maken en echt te zien zoals ze zijn. Niet als een nummer of alleen een man, een vrouw. Nee, ze maken ook onderdeel uit van een gezin soms. En al die dingen hebben ook impact op wat iemand kan en wat iemand zijn mogelijkheden zijn. Dus we kijken echt naar een persoon. Iemand krijgt een coach, met die coach gaan ze een persoonlijk plan maken waar ze mee aan de slag gaan. En de coach maakt ook altijd hulpverbindingen als dat nodig is. Dus daar hebben we een heel groot netwerk aan partners voor opgericht. Om echt te kijken van wie hebben we hier nou voor nodig en wie kan iemand een stap weer verder helpen.

En het drempel verlagen, dat zien wij ook als een van de belangrijkste dingen die wij doen. Dus de drempel verlagen voor soms ook gebruik maken van voorzieningen van de gemeente. Maar ook van de hulpverlening die er beschikbaar is voor mensen.

En daarnaast, een heel belangrijk onderdeel. Want dat is ook het belangrijkste onderdeel waar we het met de deelnemers vaak over hebben. Is het stukje werk voor de wijk, wijkbanen noemen we dat. Er worden ook wel maatschappelijke banen genoemd. Daar hebben we er

34 ongeveer twaalf van hier in en om het buurtcentrum waar we gebruik van maken. Dus we
35 hebben een fietsrepair, een naaiatelier. We hebben mensen die soep maken voor burens in de
36 wijk. Dat zijn vaak ouderen die wat minder goed ter been zijn. Dus daar brengen we dat thuis.
37 We hebben een buurtdiner hier iedere maandag. Zo hebben we ook nog de taalles
38 bijvoorbeeld. En waar we taalbuddies voor hebben voor mensen die al wel wat verder zijn
39 met taalontwikkeling. Die anderen helpen om de taal zich eigen te maken. En we hebben
40 allerlei ontwikkelactiviteiten waar mensen gebruik van kunnen maken. Die ook door het
41 buurtcentrum bijvoorbeeld worden georganiseerd. Dus de taalles waar mensen van gebruik
42 kunnen maken. Dat is ook onderdeel van hun programma bij ons.

43

44 I: Je zei net over die wijkbanen en ontwikkelingsprogramma's om mensen te helpen.
45 Zou je meer kunnen vertellen over die ontwikkelingsprogramma's? Dus wat buiten die
46 wijkbanen die jullie regelen, meer over die ontwikkelingsprogramma's?

47

48 R2: Ja, het gaat eigenlijk heel erg uit van... Wij geloven dat iedereen talent heeft. Dus
49 iedereen, of je nou niet lekker in je vel zit of depressief bent. Of iemand die fluitend
50 rondloopt. Iedereen heeft talent. Want dat is ook het leuke wat je hier ziet. Het voelt vaak als
51 je het over helpen hebt. Wij helpen mensen. Maar mensen komen hier niet alleen om iets te
52 halen. Ze komen hier ook om iets te brengen. En wij geloven ook dat iedereen dat kan. Dus
53 we kijken echt ook naar wat voor talent heb jij in je zitten als je hierbinnen komt lopen. Wat
54 laat iemand zien? En we proberen dat ook een beetje te prikkelen in die activiteiten die we
55 doen. Die ontwikkelactiviteiten zijn echt bedoeld van... Als dit jouw droom is, dan helpt dit
56 jou om dat te realiseren. Taalles is denk ik een heel belangrijke. Omdat echt veel mensen uit
57 deze buurt de taal gewoon nog niet beheersen.

58 Dus we hebben taalaanbieders hier in huis. Mondriaan en nog een andere zelfstandige. De
59 activiteiten zelf worden georganiseerd door het buurthuis.

60 Maar wij maken gebruik van die activiteiten. En een aantal mensen leveren ook de hulp voor
61 anderen. Taal is echt de allerbelangrijkste. Daarnaast hebben we een training van Indigo
62 Preventie. Het gaat meer om mentaal welzijn. Mensen kiezen dan. Het lijkt me interessant om
63 daaraan mee te doen. Bijvoorbeeld omgaan met negatieve gevoelens. We proberen dat vaak
64 ook in onze taal zo goed mogelijk aan te laten sluiten op de leefwereld van iemand. Zodat
65 iemand denkt, is dit iets voor ons? De coaches verlagen dan die drempels voor mensen om
66 mee te gaan doen. En vervolgens kunnen ze daarin deelnemen. Leuk is dat ze daar ook vaak
67 weer terechtkomen met allerlei andere mensen. Uit verschillende teams. Dus niet per se het

68 team waar ze ook met hun maatschappelijke baan in zitten. Dus dat zorgt ook weer voor
69 nieuwe dwarsverbindingen. En sociale cohesie. Maar we hebben ook trainingen die meer
70 gericht zijn op de ontwikkeling in een activiteit. Voor de kookactiviteit heb je ook
71 hygiënetrainingen nodig. Dus dat zijn ook dingen die we regelmatig laten terugkomen. Qua
72 ontwikkeling merken we gewoon dat financieel van een bijstandsuitkering kun je bijna niet
73 rondkomen. Dus mensen hebben het financieel echt wel lastig. En op het gebied van
74 financiële trainingen, willen we ook graag steeds meer nadenken. Wat kunnen we aan de
75 voorkant nou iemand meegeven? In plaats van dat er eigenlijk al iets mis is en dat iemand
76 hulp nodig heeft. Veel meer mensen zelf de troeven in de handen geven. In plaats van dat wij
77 als coaches alles moeten weten. Je wil liever dat iemand zelf actie kan ondernemen.
78 Dus we zijn ook met de gemeente Den Haag aan het kijken. Hoe kunnen we de financiële
79 trainingen die jullie hebben nou ook meer op maat maken. In gemakkelijke taal.
80 Want dat is vaak ook een uitdaging. Je wil dat het past binnen de wijk. En dat mensen er echt
81 iets aan hebben. Qua ontwikkelactiviteiten maken we dus gebruik van het aanbod van dit
82 buurthuis. Dus er is ook taalles of computerles of naailes. Dingen die mensen graag willen
83 leren. Daar willen we altijd naar kijken. We hebben ook sportles bijvoorbeeld wat hier wordt
84 aangeboden. Ik vergeet nog heel veel waarschijnlijk.

85
86 I: Dit is perfect. En dan op welke wijze wordt de vrijwilligersvergoeding geïmplementeerd?
87 Hoe werkt die?

88
89 R2: Hoe werkt die bij ons? Mensen worden vergoed bij ons op basis van hun programma.
90 Mensen die bij ons net om de hoek komen starten sowieso met individuele coaching.
91 Voor individuele coaching krijgen mensen een standaard vergoeding. Dat is een aandeel van
92 de vergoeding. Vervolgens gaan we kijken welk programma past er bij jou.
93 Daar gaan dan coach en deelnemer samen over in gesprek. En die komen tot dat programma.
94 Dat moet sowieso minimaal vier uur per week zijn.
95 Want dat is wat we hier binnen Instap Economie of in ieder geval binnen Wijk voor Waarde
96 hebben afgesproken. En op basis van dat programma krijgt iemand een vergoeding. Dus die is
97 verschillend als je kijkt naar de verschillende deelnemers.
98 Maar we hebben daar een systematiek. Voor het aantal uren krijgt iemand de vergoeding.

99
100 I: Dus het is niet afhankelijk van zoveel uur is zoveel geld. Maar het is echt afhankelijk van
101 persoon.

102

103 R2: Het is afhankelijk van het programma dat iemand heeft. Dus we kijken echt met die
104 persoon wat past op dit moment bij jou. Met de tijd die je hebt. Want we hebben veel
105 vrouwen met kinderen bijvoorbeeld. Ook alleenstaande ouders met kinderen.
106 Die hebben de zorg voor de kinderen. Die kunnen niet tijdens schooltijd. Tijdens schooltijd
107 kunnen ze wel. Maar buiten schooltijd is dat gewoon veel lastiger. En dat is ook logisch.

108

109 I: En is die vrijwilligersvergoeding dan alleen afhankelijk van wijkbanen? Of kan dat ook
110 verkregen worden door ontwikkelactiviteiten?

111

112 R2: Wij vergoeden mensen ook voor hun ontwikkeling. Het is zo kostbaar als ze willen
113 investeren in hun eigen ontwikkeling. Dus als zij willen sporten, dan vinden we dat geweldig.
114 En we zien ook dat iemand daardoor lekker in zijn vel gaat zitten. Dus ja, dat willen wij
115 stimuleren.

116

117 I: En wat is dan volgens u de belangrijkste reden waarom mensen bij jullie vrijwilliger
118 worden? Of je mee gaat deelnemen?

119

120 R2: Ja, ik denk, en daar hebben we ook wel het gesprek over.
121 Deels voelt het gewoon voor veel mensen als een verplichting. Want vanuit de gemeente, als
122 mensen nog niet bij ons in beeld zijn. En ze hebben ons op de koude manier gevonden.
123 Dus via de gemeente. Dan kennen ze ons nog niet. En dan wordt er gevraagd vanuit een
124 participatieconsulent. Van hé, ga op zoek naar vrijwilligerswerk. Of ja, dat is volgens hem
125 dan het best passende. Dus dan gaan ze op zoek naar een plek.
126 Dus op die manier komen er wel eens mensen bij ons terecht. Die dan zeggen van, oh maar
127 kan ik hier vrijwilligerswerk doen? Dat zijn ook de mensen die gewoon bij het buurthuis
128 komen vragen. Dus wij moeten altijd bij hen even checken van.
129 Zijn dit mensen die ook met instap economie mee zouden kunnen willen doen? En waar
130 zouden ze naartoe willen groeien? Zou coaching voor hen echt van meerwaarde zijn? Want
131 dat is wat wij doen. Plus de mix aan activiteiten. En wil iemand groeien? Wil iemand dat?
132 Staat iemand er voor open om daar met ons aan te werken? Dat is superbelangrijk.
133 En dan in die verbinding ontstaat er vaak van alles. Waardoor iemand denkt van oké, ik ga
134 hier meedoen. Ja of nee. Tegelijkertijd weet ik ook, er zijn heel veel andere initiatieven. Die
135 geen vrijwilligersvergoeding bieden. Dus mensen willen ook graag met ons meedoen.

136 En horen af en toe van andere deelnemers. Van hé, ik krijg een vergoeding. Dat gaat als een
137 lopend vuurtje in een wijk.

138

139 I: Want jullie hebben wel alleen maar initiatieven met vrijwilligersvergoeding. Of hebben
140 jullie ook sommige programma's zonder?

141

142 R2: Wij hebben alleen maar met. En we zijn wel ook aan het kijken hoe we in het kader van
143 sterke schouders verbinden ook aan het project. Zijn we wel ook aan het kijken of er een
144 ander soort constructie ook nog denkbaar is. Het is vooral lastig dat je, je wil zo graag een
145 eerlijke behandeling nastreven. Tegelijkertijd, sommige mensen die met pensioen zijn. Altijd
146 hebben gewerkt en het leuk vinden om hier ook iets bij te dragen. Ik wil hen dat ook.
147 Dan denk ik, niet iedereen heeft die vrijwilligersvergoeding nodig. En voor hen is het niet zo.
148 Zij gaan niet deelnemen aan de instapeconomie.
149 Het is echt een ander soort vrijwilliger eigenlijk.

150

151 I: En daar zijn jullie nu mee aan het werken? Of zie je al dat daar veel vraag voor is dan?

152

153 R2: Ik zie vanuit ons, je hebt gewoon maar heel beperkte capaciteit. Binnen de middelen die
154 je hebt binnen instapeconomie. Je kunt niet eindeloos veel contracten aanbieden. Dus alles
155 wat je in coaching stopt kun je niet in activiteitenbegeleiding stoppen. En die
156 activiteitenbegeleiding kost ondertussen ook best wel veel tijd.
157 Dus ter versterking van die activiteiten zou het heel mooi zijn als er ook wat andere mensen
158 betrokken raken. Buiten de coaches om. Die niet per se coach zijn, maar wel gewoon een
159 medemens. Dat het leuk vindt om samen met anderen soep te maken. Of uit te delen. Of wat
160 dan ook.

161

162 I: Je zei dus iedereen die krijgt zijn vrijwilligersvergoeding op hun eigen persoonlijke plan.
163 Zit dat vast aan een aantal uren? Je zei dus wel 4 uur in de week. Verschilt dat ook heel erg?
164 Is er een gemiddelde van?

165

166 R2: Ik zou het gemiddelde aantal uren niet weten. Heel eerlijk. Maar je ziet naarmate er meer
167 ruimte in iemand zijn leven is. Dat iemand eigenlijk als vanzelf wel komt.
168 Want hier deelnemen en hier zijn vinden mensen gewoon heel fijn. Dus we merken vaak dat
169 als iemand eenmaal lekker bezig is. Dat er ook wel behoefte komt aan meer.

170 Maar dat geldt niet voor iedereen. Want nogmaals als je die kinderen thuis hebt zitten. Dan
171 ben je al heel blij soms dat je die 4 uur kan maken. En dat willen we ook zeker stimuleren.
172 Dus ja. Zeg maar de coach die kijkt ook iedere keer. We werken met de Pietzo-methodiek.
173 Waarbij we altijd kijken van. Wat is nou voor iemand het soort van. Waar wil iemand naartoe
174 groeien? Wat is voor iemand op de lange termijn. Hoe die hier in de wijk zou willen wonen?
175 En wat past daar dan bij? Is dat een baan? Is dat ander vrijwilligerswerk? En wat past bij deze
176 persoon? Binnen de kaders die gelden voor die persoon.

177

178 I: Maar het zou dus inderdaad kunnen zijn. Dat iemand die 8 uur doet. En iemand die 4 uur
179 doet. Allebei de maximale vrijwilligersvergoeding ontvangen.

180

181 R2: Nee.

182

183 I: Hoe zit dat dan in elkaar?

184

185 R2: Dus op basis van het programma. Het aantal uren dat iemand investeert.
186 In zijn eigen ontwikkeling. In de wijkbaan. Wordt iemand ingedeeld in een bepaalde
187 categorie. En daar zit een bepaalde vergoeding aan vast. Dus eigenlijk zijn dat de
188 bouwblokken. En één zo'n bouwblok is de individuele coaching. Daar krijgen mensen een
189 vergoeding voor. En daarbovenop komt het aantal uren dat iemand doet.

190

191 I: Oké, top. En welke rol speelt de vrijwilligersvergoeding. Volgens u in de bereidheid van
192 deelnemers. Om dus meer van die blokken te vervullen?

193

194 R2: Ook dat verschilt. Ook dat verschilt. Ik heb het idee... Ja, er zijn best wel wat mensen die
195 daarvan merken. Daar bespreken de coaches het vaker mee.

196 Waarom verdient die dit en ik dit? Dan heb je het over iemand zijn programma. Dit is wat jij
197 in je programma hebt zitten. Als jij meer wil, kunnen we het er altijd over hebben.

198 Dus de coaches zijn daar altijd bij. Maar er zijn ook mensen... Dat hangt dus ook echt van die
199 gezinssituatie af. Voor wie doe je het? Waarvoor doe je het? We hebben hier ook
200 alleenstaande mensen voor wie het echt een extraatje is.

201 Maar je hebt ook mensen die hiervan hun tramkaartje kunnen betalen. Is dat dan iets extra's?

202 Eigenlijk bijna al niet. Want mobiliteit en je door de stad kunnen bewegen... De meeste

203 mensen zien dat als iets vanzelfsprekends.

204 Maar veel mensen met de zorg voor kinderen, dure zorgkosten bijvoorbeeld... Is dat niet iets
 205 vanzelfsprekends? Voor hen is die vergoeding iets wat ze bovenop hun uitkering nodig
 206 hebben. Dus dan...

207

208 I: Ja...maar wordt er bijvoorbeeld veel gevraagd... Even kijken hoe ik dit goed kan voordoen.
 209 Wordt er veel gevraagd of zij dus sneller in dat programma meer kunnen doen... Zodat zij
 210 eerder meer vergoeding krijgen? Zien jullie dat vaak voorkomen?

211

212 R2: Ja, absoluut. Maar ik denk dus het meeste bij de mensen, bij wie daar ruimte voor is... Dat
 213 hangt vaak heel erg samen met de gezinsgrootte. Of jij of je partner zorgdraagt voor de
 214 kinderen bijvoorbeeld. Of zieke kinderen.

215

216 I: Ik denk dat je er al antwoord op hebt. Maar ik vraag voor de zekerheid nog een keer. Zie je
 217 dan ook in hoe actief iemand deelneemt... ..in het verschil voor mensen die zo'n
 218 vrijwilligersvergoeding heel belangrijk vinden... ..en voor mensen voor wie die vergoeding
 219 eigenlijk geen grote rol speelt?

220

221 R2: Nou, dat is meer het motivatieding. Daar hebben we het eigenlijk vaak al over voordat
 222 zoiets aan de orde is. Want als je merkt dat iemand niet... Kijk, een van de criteria om mee te
 223 doen is dat iemand wil. En wat dat betreft is geld een motivator.

224 Maar mensen... Ik heb het idee dat het niet de eerste motivatie is...voor mensen om vervolgens
 225 meer te gaan doen. Dat dat vooral te maken heeft met wat ze op dat moment aan kunnen. En
 226 wat ze aan mogelijkheden hebben gezien.

227 Of ze er iets van kunnen proeven hoe het zou zijn om... Dat dat veel grotere motivatoren zijn
 228 dan puur dat financiële deel. Vooral voor die mensen voor wie werk een mogelijkheid is. In
 229 een wijk die kwetsbaar is waar ook veel wordt gedeeld over hoe ingewikkeld die stap naar
 230 werk is. Werk levert gewoon de eerste drie jaar... ..niet per se heel veel op. Je blijft gewoon
 231 op datzelfde minimale loon zitten. En dat is het ingewikkelde hier soms ook van.

232 De uitkering en bij sommigen daar de vrijwilligersvergoeding bovenop. Verdien je meer dan
 233 je gaat verdienen als je gaat werken. En dat is een heel ingewikkeld. Want ik geloof dat het
 234 heel belangrijk is om mensen eerlijk te belonen voor het werk dat ze doen. En ik ben ook heel
 235 erg van mening dat dat sociale minimum niet hoog genoeg is. Want je zou kunnen zeggen dan
 236 moet je geen vrijwilligersvergoeding meer doen.

237 Maar dat is volgens mij niet de oplossing. Want deze mensen hebben dat zo nodig in dat
 238 opstapte stapje richting. Om ze al iets van eigenwaarde, autonomie mee te geven.
 239 In die opstap naar wat dan ook.
 240
 241 I: Heb je het idee dat iedereen die bij jullie zit zo financieel krap zit? Of hebben jullie ook wel
 242 het idee... Niet iedereen. Nee, dus bijvoorbeeld zeggen mensen nou ik hoef die uren niet te
 243 maken... ...omdat ik eigenlijk die vrijwilligersvergoeding niet nodig heb.
 244
 245
 246
 247 R2: Er zijn altijd mensen die door wat voor omstandigheden dan ook op een gegeven
 248 moment... op een dag denken ik kom gewoon niet meer. En dat is heel ingewikkeld voor ons
 249 altijd. Omdat we dan vooral als we... De meeste mensen ken je gewoon.
 250 Dus weet je van die zit gewoon niet zo lekker in je vel. Maar je hebt ook mensen dat er
 251 gewoon andere factoren meespelen waar je niet altijd grip op krijgt. En... Sorry, wat was ook
 252 alweer de vraag?
 253
 254 I: Of je dus mensen ook hebt die zeggen nou ik wil die uren niet maken... ...want die
 255 vrijwilligersvergoeding die heb ik eigenlijk niet nodig.
 256
 257 R2: Nou, je moet zeggen dat dat specifiek... Dat we dat gesprek niet zo hebben. Ja. Het gaat
 258 dan vaak... Nee, eigenlijk niet.
 259 Nee. Nee. En ik denk dat dat dus vooral... Kijk, dat gesprek hebben we aan de voorkant al.
 260 Ja. Want als iemand inkomen heeft van zijn partner bijvoorbeeld... ...dan zijn er ook een
 261 aantal mensen die niet langdurig een bijstandsuitkering ontvangen... ...maar waar de partner
 262 bijvoorbeeld voldoende van verdient. Dus dan heb je niet uitkeringsgerecht.
 263 Ja. En als iemand binnen de activiteiten niet echt helemaal lekker meedoet... ...of een beetje
 264 tegen gaat liggen... ...of eigenlijk gedrag vertoont waardoor wij denken van dat is geen hand...
 265 ...dan hebben we het gesprek daarover. Ja.
 266 En dat is ook aan de voorkant van waarom wil je deelnemen. Iemand doet dit echt voor
 267 zichzelf. En als iemand uiteindelijk niet gemotiveerd genoeg is... ...dat heeft een financiële
 268 kant... ...dan kunnen we het er altijd over hebben.
 269 Dan kunnen we gewoon kijken naar dat programma. Maar echt horen van nee, ik doe niet
 270 meer mee... ...want ik heb het financieel niet nodig, die heb ik... Nee.

271

272 I: Oké. En als de vrijwilligersvergoeding hoger zou zijn... ...verwacht je dan dat er meer
273 deelnemers komen of dat ze... Nee?

274

275 R2: Nee. Nee, dat denk ik niet. Ik denk dat het feit dat we hier vrijwilligersvergoeding
276 aanbieden al een heel groot ding is. Ik weet ook, er zijn ook andere projecten die de maximale
277 vrijwilligersvergoeding standaard uitkeren. Dat doen wij niet. En alsnog willen mensen heel
278 graag bij ons meedoen. Nee, ik denk niet dat...

279

280 I: Heeft u zelf nog wat u over het onderwerp kwijt zou willen?

281

282 R2: Ja. Ja, ik... Vooral ook in het voorbereiden van dit gesprek zat ik echt van... Het is
283 gewoon... Het zijn die gesprekken met de deelnemers die uiteindelijk het belangrijkste zijn,
284 denk ik. En ik vind het vooral in concurrentie met de andere vrijwilligersorganisaties in de
285 buurt soms heel ingewikkeld.

286 Van... Instap economie is geen vrijwilligerswerk. Ja. En dat verschil is voor mensen heel
287 lastig uit te leggen soms.

288 Van... De buurvrouw die zegt nog steeds van ja, maar we doen toch allemaal hetzelfde. Daar
289 kijken wij toch iets anders tegen aan. Wij willen echt voor een bepaalde periode met iemand
290 oplopen. En samen met diegene... Echt naast diegene gaan staan en kijken van... Hoe kunnen
291 we jou een betere toekomst geven samen? Hoe mogen wij daarin voor jou zijn? En dat daar
292 een eerlijke vergoeding bij hoort, dat vind ik gewoon meer dan logisch. Tegelijkertijd hebben
293 we de luxe dat dit ook door het goede contact met de gemeente in de subsidie zit. Hoe ga je
294 met zoiets om als dat geld er niet is? Dat zijn echt ingewikkelde vraagstukken.

295 Want ik vind het gewoon... Ik vind het dat we het als organisatie zeg maar... Onze mensen
296 krijgen uitbetaalde coaches, krijgen ook gewoon een salaris. En het is anders... Wat maakt de
297 tijd die zij investeren hier anders dan... Dat vind ik soms heel cru. Vrijwilligerswerk is dat niet
298 gewoon... ...al dat werk wat we als samenleving ontzettend onderwaarden... ...maar wat wel
299 heel belangrijk is.

300

301 I: Als ik nog twee extra vragen zou mogen stellen Want in de nieuwe participatiewet daar
302 worden dus nieuwe regelingen gevoerd. En een van die regelingen is ook dat jongeren tussen
303 18 en 27 mee worden genomen in... Dus bijvoorbeeld nu dat zij ook een
304 vrijwilligersvergoeding ontvangen. Dat is nu niet. Hebben jullie veel jongeren die meedoen?

305

306 R2: Nee. Nee, en dat is dus omdat die regels anders waren... ..hebben wij specifiek gekozen

307 voor de doelgroep van 27 plus. Ja, ik heb zoiets van... Laat maar komen.

308

309 I: Ja, zijn jullie wel bereid om dan ook nu die doelgroep mee te nemen in dit project?

310

311 R2: Nou, het vraagt om andere expertise. Dus onze expertise zit nu heel erg hier.

312 Op mensen die in ieder geval die startfase al hebben doorgemaakt. Nu hebben wij coaches die

313 ook bij jongerenwerk betrokken zijn geweest. Dus qua expertise denk ik dat we het goed aan

314 zouden kunnen. Maar je wil uiteindelijk dat mensen zich thuis voelen in het project. Peers

315 vinden. En ik denk dat diversiteit ontzettend belangrijk is.

316 En dat is iets wat ik in het buurtcentrum... Ik zou heel graag meer jongeren hier over de vloer

317 willen hebben. Dat lijkt me super goed voor de dynamiek. Tegelijkertijd, wat vraagt het van

318 je... Wat vraagt het van je coaches? Ja, op dit moment kunnen we dat echt niet. Maar ik weet

319 niet hoe dat over zoveel jaar is. Dat we op een gegeven moment denken van nee, dat zou

320 super goed zijn. Dus we willen ook meer met zorgzame buurt gaan doen. Gaan meer de wijk

321 in. Jeugd en ouderen verbinden is volgens mij echt een super krachtig iets.

322 Er zit ook heel veel enthousiasme en energie in jongeren. Die sommige mensen die al wat

323 ouder zijn niet altijd hebben. Dus ik denk een goede mix is gewoon altijd heel belangrijk.

324

325 I: Want horen jullie vaak dat er wel vraag naar is? Hier in deze wijk. Vanuit jongeren. Dat ze

326 zich dus wel graag willen meedoen. Maar dat dat dus niet kan. Of dat de middelen in de

327 huidige participatiewet niet voor hun bedoeld zijn.

328

329 R2: Op dit moment komen die mensen niet bij ons terecht.

330 Eerder voor een stage. Dus dat is ook een beetje ander publiek, denk ik. Tegelijkertijd weet ik,

331 er is genoeg jeugd in de wijk. Maar er zijn ook allerlei... Het ligt ook een beetje aan het DNA

332 van de wijk. Ook qua organisaties wat er al wordt georganiseerd voor jongeren. Er zijn een

333 aantal organisaties hier ook in de omgeving actief. En die, ja en die hebben nu met de

334 jongeren te maken. Dus die komen... ik moet zeggen dat de activiteiten in dit buurt huis zich

335 over het algemeen iets meer richten op. .dus echt op kinderen of op oudere mensen. Daar zit

336 wellicht nog een kans.

337

338 I: Dit waren eigenlijk al mijn vragen, Heel erg bedankt voor u tijd

Regel nummer	Tekstfragment (samengevat)	Opencode	Axiaal Coderen	Theoretisch verbinden
10-18	Achtergrond en reden waarom mensen meedoen aan het project instap economie. Mensen die al lang in de bijstand zitten en voorbeelden van persoonlijke omstandigheden.	Langdurige bijstand en persoonlijke omstandigheden	Context doelgroep	x
23-25	Deelnemers helpen door middel van een coach	Persoonlijke begeleiding	Ondersteuning participeren	x
28-30	Drempel participeren te verlagen door voorzieningen en hulp aan te bieden	Begeleiding	Ondersteuning participeren	x
32-42	Informatie over wijkbanen zoals fiets repair, buurt diner en taalles	Maatschappelijk werk	participatie	x
61-74	Informatie over ontwikkelingsactiviteiten die worden aangeboden zoals taalles, trainingen indingo en financiële trainingen.	Ontwikkelings-activiteiten	Ondersteuning participatie.	
89-96	Mensen maken een persoonlijk programma en krijgen op basis van dit programma vrijwilligersvergoeding. Iedereen begint met individuele coaching waarbij ze vergoeding ontvangen en gaan dan met coach in gesprek over programma waarbij ze wederom vergoeding ontvangen dit zal minimaal 4 uur per week zijn	verstrekken vrijwilligers-vergoeding	Vrijwilligers-vergoeding	
103-105	Vergoeding afhankelijk van persoon en programma	Variabele vrijwilligers-vergoeding	Vrijwilligers-vergoeding	
112-113	Vergoeding ook bij ontwikkeling	Ontwikkeling wordt beloont	Vrijwilligers-vergoeding	
121-125	Reden voor deelname project als verplichting vanuit de gemeente.	Deelname door verplichting	Reden deelname	
166-169	Mensen participeren meer wanneer ze hier de ruimte in hun leven er voor hebben en	Redenen voor meer participatie	Participatie	Niet-financiële stimulans.

	wanneer iemand zich fijn voelt en lekker bezig is.			
185-189	Vrijwilligersvergoeding wordt gegeven op een manier dat je moet zien als blokken. Persoonlijke ontwikkeling is het eerste blok en hier bouw je uren bovenop. Dit is afhankelijk van iemand persoonlijke programma	Verstrekking vrijwilligersvergoeding	Vrijwilligersvergoeding	
208-212	Mensen met meer ruimte in hun leven geven aan sneller een ander programma te willen zodat ze meer uren kunnen maken en hierdoor hogere vergoeding krijgen.	Vraag voor meer uren voor hogere vergoeding.	Participatie door Vrijwilligersvergoeding	Substitutie-effect
208-214	Echter mensen die geen ruimte hebben in hun leven voor meer uren vragen niet voor een ander programma	Geen vraag voor meer uren voor hogere vergoeding	Participatie door Vrijwilligersvergoeding	
222-228	Geld motiveert deelname maar niet om meer te doen. Dit komt uit iemands wil om zich te verbeteren	Geld niet belangrijkste motivator	Beperkte rol financiële prikkel	Niet-financiële stimulans
235-239	Geld is het opstapje richting eigenwaarde, autonomie	Geld middel voor andere motivatie	Indirecte rol financiële prikkel	Ander effect participatie
254-258	Deelnemers benoemen niet dat zij minder uren maken omdat ze de vergoeding niet nodig hebben.	Geen expliciet financieel motief	Afwezigheid inkomensgedrag	Geen Inkomens-effect
275-278	Hogere vrijwilligersvergoeding leidt niet tot meer deelname, mensen doen nog steeds mee aan hun project ook al zijn er andere initiatieven die de volledige vergoeding geven.	Hogere vergoeding leidt niet tot meer deelname	Beperkte rol financiële prikkel	Niet financiële stimulans

Bijlage 5: Interview & coderingstabel Stichting ready

[Uitleg onderzoek]

R3: Maar ik weet wel dat het, omdat we werken niet alleen maar met jongeren natuurlijk. Want we hebben, ja, of tenminste, sorry, jij ziet natuurlijk jongeren als 18 tot 27, hè? Ja,

I: Ja,

R2: Ja, want we hebben dus ook een aantal die net wat ouder zijn, dus wij werken in principe met mensen tussen de 18 en 30, en we hadden zoiets van, ja, het is een beetje lastig om dan met de ene wel en de ander niet, dus we hebben er nu inderdaad gewoon op dit moment gewoon voor gekozen om het helemaal niet te doen. Ja, maar volgend jaar hopelijk, dan is dat hopelijk wel gedaan.

Dat er wel ruimte voor is.

I: Nou ja, dus ik ben dan vooral heel erg benieuwd in dit interview hoe inderdaad die verschillende doelgroepen, zeg maar, participeren. Zijn er nog vragen die je voor mij hebt voordat ik mijn vragen stel?

R3: Nee, misschien, maar dat is meer eigen interesse dan, heb jij ook al echt een onderzoeksopzet? Want ik vind het ook wel heel interessant om mee te lezen, om te kijken wat echt de context is. Of heb jij zelf liever dat ik er gewoon helemaal blind in ga?

I: Dan voor mijn eerste vraag, zou u kort kunnen beschrijven wat uw organisatie doet? En wat voor soort deelnemers hier actief zijn?

R3: Wij zijn, Ready is in principe een jongerencoachingsorganisatie. Dus wij hebben heel veel projecten waar we echt naar scholen toe gaan. Onze grootste samenwerkingen zijn met scholen. Dan gaan we echt voor de klas. En dan geven we eigenlijk de vakken die scholen zelf niet geven, die geven wij.

En daarnaast hebben we ook een aantal trajecten waar mensen echt aan zichzelf kunnen werken. Dus ik denk dat je dat best als persoonlijke ontwikkelingstrajecten kan noemen. Dus

33 dat is voornamelijk wat wij doen. En de meeste mensen die bij ons lopen, dat zijn dus
34 coaches, BBL'ers, bolmensen, die of in de social work hoek zitten of in de
35 ervaringsdeskundige hoek. En daar we er ook heel veel van lopen. Dus dat is eigenlijk wel
36 wat wij doen.

37

38 I: En.. bieden jullie dit aan, aan alle soorten jongeren?

39

40 R3: Nee, we zitten in een aantal specifieke steden. We zitten in Den Haag, we zitten in
41 Zoetermeer en vooral in de Randstad. Maar wat betreft de instapeconomie zitten we echt
42 alleen in Den Haag. Logisch natuurlijk, want de instapeconomie is alleen maar voor Den
43 Haag. Maar we zijn wel altijd op zoek naar waar kunnen we nog meer jongeren benaderen.
44 Maar ik zou zeggen voornamelijk de Randstad.

45

46 I: Ja, maar kunnen dat jongeren zijn die met allerlei soorten dingen bezig zijn in hun leven?
47 Of hebben zij iets specifiek waardoor zij meedoen met jullie traject?

48 R3: In principe is iedereen bij ons welkom. Maar we focussen ons wel voornamelijk op
49 jongeren met een bepaalde achterstand. Dus dat kan zijn een socio-economische achterstand.
50 Het kan ook zijn dat ze bepaalde dingen hebben meegemaakt in hun leven. Het kan ook zijn
51 dat ze gewoon gestopt zijn met school omdat ze het niet leuk vinden en wat anders willen
52 doen. En daar niet uit zijn.

53 Maar we staan in principe altijd wel open voor alle jongeren die een bepaalde hulpvraag
54 hebben. De hulpvraag zelf maakt eigenlijk niet zo heel veel uit.

55

56 I: En hoe ziet die constructie er dan uit nu met de instapeconomie? Want ik had gehoord dat
57 dat vrij nieuw is. Dat dat sinds kort is.

58

59 R3: Klopt. We hebben het een beetje tweeledig ingedeeld. We hebben natuurlijk heel veel
60 mensen die bij ons werken. Of op vrijwillige basis. Of op wat voor manier dan ook echt
61 ondersteuning nodig hebben. Omdat ze gewoon nog niet zelf aan de slag kunnen. En die
62 opvullen wij vaak aan bestaande coaches. Noem maar op.

63 En daarnaast hebben we ook een soort van project opgezet waar ze echt terecht kunnen. Ze
64 zijn nog niet klaar voor werk. En dat is of nog te spannend of dat ligt gewoon niet in de lijn
65 der verwachtingen. En daar hebben we een soort van... Op ieder maandag worden ze hier

66 verwacht. En dan gaan we gewoon twee uur met ze aan de slag. Dus dat kan bijvoorbeeld zijn
67 dat we ze bijscholen over persoonlijke communicatie.

68 Of over weekplanning. Hoe maak je efficiënte roosters. Noem maar op.

69 En dat is dan wat meer weggelegd voor de mensen die echt nog niet klaar zijn om echt aan de
70 slag te gaan.

71

72 I: En die eerste doelgroep die jullie dan koppelen aan coaches en daarna aan de slag. Waar
73 zou ik dan aan moeten denken? Is het maatschappelijk werk?

74

75 R3: Ja, dus die kunnen bijvoorbeeld op voor de klas gaan staan. Dat doen ze dan vaak in
76 paren. Dus dan heb je één coach en één iemand die met ons meedraait. En we hebben ook
77 mensen die zijn... Terwijl ze hier lopen komen we er dan achter van... Hé, we zien dat jij
78 eigenlijk ook heel goed bent in administratie bijvoorbeeld.

79 En dan maken we daar plek voor. Dus die ondersteunen dan echt aan de achterkant van de
80 projecten meer. En je merkt wel dat ze op een soort van case-by-case wel... per jongere
81 erachter komen waar ze goed in zijn en wat we ze kunnen bieden daarin.

82

83

84 I: En zou je meer van die taken kunnen beschrijven? Jij zei net al iets over administratie voor
85 de les. Zijn er nog meer dingen? Ik had ook dingen over sport gezien als ik het goed heb.

86

87 R3: Ja, klopt. Want kijk, de lessen die we doen zijn natuurlijk gigantisch uitgebreid. Dus
88 alleen daar al is superveel werk te doen. Omdat we hebben daar vaak sportprojecten waar we
89 dus echt met klassen gaan bewegen. Maar er zijn bijvoorbeeld ook heel veel lessen waar
90 gewoon presentaties voor moeten gemaakt worden. En we zien dat daar ook best wel vaak
91 veel gedaan kan worden. Ik zit ook even te denken, je had het net over die administratie. En
92 dat gaat dan voornamelijk echt over de administratie ook voor het bedrijf zelf. Dus niet alleen
93 voor projecten. En dan ondersteunen ze dus echt gewoon HR en financiën en dergelijke. Dus
94 dat is wel echt een andere groep dan de mensen die echt voor de klas gaan.

95

96 I: En krijgen de mensen die dan administratie doen of een ander maatschappelijk werk bieden,
97 krijgen die daar ook een vergoeding of iets voor?

98

99 R3: Ja, ik weet niet precies hoe dat geregeld is. Ik geloof het wel. Maar de jongeren van de
100 instap economie zelf, die krijgen dat natuurlijk nog niet op dit moment. Dus ik weet wel dat
101 we er wel naar hebben gekeken. Hoe kunnen we dat wel doen? Bijvoorbeeld in de vorm van
102 merchandise of bepaalde fysieke dingen die ze kunnen gebruiken. Dat gebeurt wel regelmatig.
103 We hebben ook nog zitten kijken, maar daar is niet echt iets van gekomen.
104 Vandaar kunnen ze misschien te goed komen met voedingspakketten. Omdat niet iedereen die
105 bij ons loopt, heeft het natuurlijk heel breed. Maar daar zijn we nog een beetje in de zoekende
106 wat nou wijsheid is.

107

108 I: Ja, dat snap ik. En hoeveel uur participeren deelnemers van de instap economie dan
109 specifiek gemiddeld ongeveer? Per week, per maand?

110

111 R3: Die is echt heel uiteenlopend. Minimaal wat ze bij ons lopen is twee uur in de week.
112 Het is geen must, maar dat is eigenlijk wel waar de meeste deelnemers van beginnen. Gewoon
113 twee uur. Dat ze dan op een maandagmiddag altijd langskomen.
114 Maar ik geloof dat sommige mensen ook wel richting de tien, veertien uur gaan soms.

115

116 I: En wat zou volgens u de reden zijn dat mensen dus en dit doen? En dat er zo'n groot
117 verschil zit in het aantal uren dat zij maken?

118

119 R3: Dat zit hem vooral in de diversiteit van de deelnemers. Want er zijn heel veel mensen die
120 bij ons binnenkomen die echt van nul komen. Dus in een week komen die misschien één keer
121 of twee keer de deur uit voor boodschappen. En af en toe een gesprek bij de gemeente. De
122 intrinsieke beweging is er eigenlijk bijna nooit.

123 En bij die mensen zeggen we dus ook vaak, kom dan in ieder geval maandag in de middag.
124 Zodat je in ieder geval iedere week ergens iets hebt op de maandag waardoor je de deur
125 uitkomt. En dan zie je dat op een gegeven moment gaan ze dat ook verder in hun leven ook
126 steeds vaker toepassen.

127 Maar we hebben dus gewoon heel veel mensen waarbij we echt in het allereerste stadium van
128 de mobilisering zitten. Maar we hebben dus ook wel wat meer mensen die wel gewoon wat
129 regelmatig de deur uitkomen. En die geven dan ook behoefte aan wat meer uren te hebben.
130 Ik weet ook wel dat dat vooral de mensen zijn die dan ook richting de administratiekant enzo,
131 waar ook gewoon meer uren te maken zijn. Dus ik denk dat die verdeling daardoor
132 voornamelijk komt. Dat we gewoon veel mensen hebben die echt vanaf nul beginnen.

133

134 I: Ja, en ziet u daar dan ook een groei in? Dat mensen vaak dus bij minder uren beginnen en
135 doorgroeien in het project naar meer uren? Of hangt dat ook echt heel erg af van persoon?

136

137 R3: Ik zou zeggen ook algemeen wel. Kijk, wij werken dus ook met veel jongeren die
138 bijvoorbeeld of verslaafd zijn of in een hersteltraject zitten. En we merken dat daar is het echt
139 nogal een dobbelsteen rollen of ze aanblijven of niet.

140 Maar voor de mensen die succesvol in het traject blijven, zie je wel echt dat ze iedere week
141 wel... Dat er echt wel een langzame opbouw is. Kijk, en dat is niet altijd bij ons. Want het kan
142 ook zijn dat ze bijvoorbeeld bij ons gewoon twee uur blijven, maar dat ze elders ook meer
143 gaan doen in de week.

144 Dat vind ik zelf al geweldig. Want wat mij betreft, zolang ze maar in beweging zijn, hoeft het
145 niet altijd binnen ons te zijn. Maar ja, je ziet het absoluut zeker.

146

147 I: En wat zou dan volgens u een belangrijke reden zijn dat deelnemers blijven komen,
148 ondanks dat een vrijwilligersvergoeding onderbreekt?

149

150 R3: Ik denk dat het vooral het zetten van verwachtingen is. En het stukje dat ze echt inzien dat
151 ze hier voor zichzelf zijn en niet voor ons.

152 Dat is bij ons altijd al een hele duidelijke afspraak die we met ze maken van... Hé, jullie zijn
153 hier welkom. En wat je hier doet, doe je voor jezelf en je eigen ontwikkeling. Want heel
154 eerlijk, wij hebben er soms meer werk aan om hen aan het werk te krijgen dan andersom. Dus
155 ik denk dat dat het vooral is. Gewoon ze weten dat ze hiervoor zichzelf zijn. En ik weet ook
156 wel dat veel mensen zeggen van... Het is eigenlijk nooit in me opgekomen dat hier ook nog
157 een vergoeding tegenover zou staan. Want ze leren hier al best wel veel.

158 En ze zien het vooral een beetje als een soort springplank naar de volgende stappen in het
159 leven.

160

161 I: U hoort inderdaad... Zijn ze helemaal niet bewust dat als ze dan 27 worden er een
162 vergoeding tegenover kan staan? Hoor je daar soms iets over?

163

164 R3: Nee, eigenlijk niet. De meeste mensen bij ons zijn jonger.

165 En ik moet ook zeggen dat het voor mij nieuws is dat jongeren die 27 worden... Dat die dan in
166 hetzelfde traject ook recht hebben op financiering. Dus nee, dat is bij ons ook nog niet uit de
167 spraak gekomen met de deelnemers.

168

169 I: En jullie zeiden, we proberen ze dan op een andere manier een beetje te compenseren. Dus
170 inderdaad met giften. Als ik het een beetje goed... Merken jullie dat mensen daarin hun gedrag
171 veranderen om die giften te krijgen?

172

173 R3: Nee. Nee, want ik denk dat het vooral gezien wordt als een soort van extraatje. Maar niet
174 als een primaire beweegreden om harder te gaan lopen. Ja.

175

176 I: En denkt u dat deelnemers meer uren zouden maken als het wel financieel iets oplevert?

177

178 R3: Heb je het dan ook over meer uren Hoe groter de vergoeding?

179

180 I: Dat kan per project afhangen. Ja, eigenlijk wel. Dus als je zegt, je hebt dan nu een
181 maximum van 1900 euro per jaar. En ze zeggen dus, dat deel je dan op in bijvoorbeeld acht
182 uur per week. Totdat je uiteindelijk bij het maximum komt. Zou dat voor deelnemers een stap
183 zijn om dan meer te gaan deelnemen?

184

185 R3: Ik denk dat het meer zou helpen bij überhaupt meedoen.

186 Ja. Maar ik heb het vermoeden dat ze er niet meer uren door zouden gaan draaien. Als ze nu
187 vier of acht uur hier lopen, als de vergoeding per week hetzelfde blijft.

188 Denk ik niet dat ze daardoor specifiek meer uren zullen gaan lopen, nee. Maar ik denk
189 absoluut wel dat het meer mensen aan boord zou brengen.

190 Want er zijn ook wel mensen die het zouden vrijwilligen. En die ook echt wel het nut ervan
191 inzien. Maar die het zich gewoon niet kunnen permitteren om dat te doen.

192 Dat ze geen recht hebben op een uitkering. En dan dus het gevoel hebben dat ze echt gewoon
193 betaald werk moeten gaan vinden.

194

195 I: Oké. En ziet u dat deelnemers soms kiezen voor andere activiteiten? Zoals bijvoorbeeld
196 ander werk of projecten of vrije tijd boven jullie deelname. Gebeurt dat snel?

197

198 R3: Ja, ik vind het moeilijk om te beantwoorden. Ik zou zeggen overwegend wel. Maar wat
199 wij dus vaak hier doen is dat mensen weten wel bij ons dat dit een soort van steppingstone
200 naar meer is. En de basis die ze hier dus leggen op de maandagmiddag is vaak wel een
201 moment voor ze om even stil te staan bij wat ze allemaal in de rest van de week doen.
202 Dus je merkt wel dat ze er vaak omheen plannen. Gelijktijds zie je ook wel dat er ook gewoon
203 veel mensen zijn die als er dingen als gemeentefspraken, tandarts, doktersafspraken, kinderen,
204 dat dat wel gewoon een voorkeur heeft. Maar dat heeft bij ons ook wel een beetje een
205 voorkeur. Want we zijn wel gewoon een aanvulling.
206
207 I: Jullie zouden het juist promoten als mensen zeggen van ik heb andere activiteiten die ik nu
208 beter kan doen.
209
210 R3: Ja, dat is wel het eind doen natuurlijk. Om mensen gewoon weer aan de gang te krijgen.
211
212 I: En verwacht u dat deelnemers andere activiteiten, dus inderdaad ander werk, u zei net al
213 vrije tijd omdat bijvoorbeeld mensen dan niet willen vrijwilligen omdat ze in de bijstand
214 komen. Zouden ze dat eerder laten vallen denk je als ze een vergoeding zouden krijgen? Zou
215 je daar meer over kunnen vertellen?
216
217 R3: Ja, sorry. Dat vind ik wel een lastige, want het is natuurlijk, ik weet het ook niet, hoog
218 genoeg onecht om rond te komen. Dus ik denk niet dat ze echt voor degene die echt specifiek
219 op zoek zijn naar werk, dat ze het er niet door zullen doen. Maar ik denk wel dat er veel
220 mensen zullen zijn die de overweging maken van is dit iets wat ik naast wat ik al kan doen.
221 En ik denk dat die daarin wel overtuigd zouden kunnen worden. Misschien is het toch wel
222 waard, want er staat toch iets tegenover.
223
224 I: Denk je dat dat bij een specifiek soort jongeren vaker voorkomt?
225
226 R3: Kan je die iets specificeren?
227
228 I: Ja, dus zeg maar, u zegt dat het hangt er een beetje van af wat ze ervoor moeten inleveren,
229 als ik dat zo goed. Denk je dat die keuzes bij jongeren die jij ziet bij de ene meer speelt bij de
230 andere?
231

232 R3: Op zo'n manier. Daar moet ik even over nadenken. Laten we die straks nog even een keer
233 voorbij komen.

234

235 I: Ik ben eigenlijk al een beetje door mijn vragen heen. Het is natuurlijk, ik snap ook dat het
236 veel hypothetisch is, omdat die vrijwilligersvergoeding bij jullie dus helemaal niet speelt.
237 Maar ik vind het wel fijn om te horen dat er dus heel veel jongeren openstaan om zich te
238 blijven ontwikkelen door jullie. Want hoeveel mensen hebben jullie ongeveer nu bij de
239 instapeconomie specifiek?

240

241 R3: Even denk hoor, ik geloof dat er negen in het project zitten op de maandagmiddag. Dat is
242 waar ik zelf echt over ga. En ik geloof dat er een stuk of twintig of dertig binnen het bedrijf
243 lopen op dit moment. Dat aantal, daar gaat dan Charida over. Maar ik geloof zoiets in ieder
244 geval. En ik weet wel dat de negen die dus lopen in het soort van scholingstraject, dat die het
245 allemaal wel zouden verwelkomen. Ja, absoluut. Want dat zijn ook mensen die, we hebben
246 bijvoorbeeld ook een clubje, die zitten dan in safehouses.

247 En dat kost ze ook gewoon hartstikke veel geld om daar te kunnen wonen. En dat gaat dan
248 vaak gepaard met of WW, of ziektebed. En waar zij vaak tegenaan lopen is dat ze dan, omdat
249 ze dan in die uitkeringen zitten, kunnen ze vaak geen uitkering of extra giften en donaties
250 krijgen die boven een bepaald bedrag komen.

251 En dat kan met de instapeconomie natuurlijk weer wel, mits je 27 en ouder bent. Dus ik denk
252 dat het, voor die vond ik het altijd wel een mooi iets om dat daar wel voor toegankelijk te
253 maken. Want in een safehouse wonen kost echt heel veel geld.

254 En in sommige gevallen dekt een werkloosheidsuitkering het niet eens. Dus die mensen
255 kunnen echt al een klein beetje gebruiken.

256

257 I: En waar ik dan ook heel erg benieuwd naar ben, is dus in 2026 komt de Participatiewet in
258 Balans. En daar worden verschillende regels aangedaan. Een daarvan is dus dat de
259 vrijwilligersvergoeding wordt verhoogd, maar dus ook opgesteld voor jongeren van 18 tot 27.
260 En ook iets wat verandert is dat er een giftenvrijstelling is van 2100 euro.

261 Dus buiten dat je dus mensen een vergoeding aan kan bieden, zou de gemeente in principe
262 dus, inderdaad wat je net had over voedselpakketten of speciale merchandise, dat zouden ze
263 gegarandeerd vrij kunnen stellen zonder dat het van hun uitkering afgaat. Zien jullie dan een
264 verschil in behoefte? Denk je dan dat bij jullie doelgroep het ene beter is dan het andere?

265

266 R3: Ja, dat is zeker lastig. Dan zou ik even de participatiewet erbij moeten pakken.
 267 Ik vind het sowieso wel heel interessant, dus ik weet niet of je daar misschien ook wat meer
 268 informatie over hebt of al kan doorsturen.
 269
 270 I Ja, ik heb de bijlagen die bij de wet is toegevoegd. Even kijken of ik die... Sorry, ik ben heel
 271 onbekend met Teams, dus hoe ik nu naar chatten... Wees niks hoor.
 272 Oh, chatten.
 273
 274 R3: Als het goed is linksbovenin heb je gesprekweergegevens dan. Bij chat. Oh ja.
 275
 276 I: Even kijken. Chat. Nou, ik kan hem sowieso zo direct doorsturen. Je krijgt een pop-up als ik
 277 iets zeg. Zie je dan iets verspringen? Oh ja, oké.
 278 Ik ga er naartoe. Daarom komen we er wel op. Ja, ik voel me ook echt... Even kijken.
 279 Type een bericht. Oh ja, ik kan niet het document zelf sturen, maar... Ja, er zijn dus gewoon
 280 verschillende manieren waarop de overheid dit wil doen. Eén is dus het verhogen van een
 281 vrijwilligersvergoeding. Dat is volgens mij nu, als ik het goed zeg, van 1900 euro naar... Of
 282 nee, van 1700 naar 1900 euro per jaar. En wat er nu is met de giften. Als iemand iets krijgt,
 283 zoals bijvoorbeeld een zak boodschappen, moeten ze dat aangeven bij de gemeente.
 284 En dan kan de gemeente bepalen, oké, trekken we dat van je bijstand af of niet. Maar nu komt
 285 er dus een vrijstellingsgrens van 2100. Dus dit is nog los van de vrijwilligersvergoeding.
 286 Dus het kan als het goed is beide. En dan hoeven mensen tot 2100 euro niet aan te geven of zij
 287 wat hebben gekregen... in de vorm van een gift. Dat kan ook een VVV-bond zijn, maar een
 288 zak boodschappen en dat soort dingen.
 289
 290 R3: Dus ja... Ik denk, zoals het nu klinkt, dat het wel mooi meegenomen is. Maar ik denk dat
 291 het wel mentaal nog steeds dezelfde kopzorgen zal geven. Maar ik denk dat je dat niet
 292 voorkomt. Want er zal altijd een aspect zijn van... oh, ik moet er wel rekening mee houden
 293 dat... puntje, puntje, puntje, weet ik niet, gekort wordt. Want dat is natuurlijk meer iets... Ja,
 294 dat hangt gewoon altijd in de lucht. En dat kom je niet door het hoger te maken of met een
 295 wat andere uitzondering.
 296 Dus ik ben benieuwd. Kijk, dat het verhogen wordt en dat het veranderd is, hartstikke mooi.
 297 Absoluut.
 298 Ik ben wel benieuwd of het echt zal leiden tot een verbeterde mentale... of dat de last echt
 299 verlaagd zal worden. Ja, dat snap ik.

300

301 I: Ja, ik ben eigenlijk door mijn vragen heen, dus ik wil je heel graag bedanken.

302 Ik zal de opname ook heel even stopzetten.

303

304 R3: Wat was trouwens nog de vraag waar we net terug zouden komen? Er was nog eentje
305 waar we nog...

306

307 I: Oh ja, ik vroeg... Even kijken hoor. Dus het begon over dat deelnemers dus de keuze
308 maken... om bij jullie deel te nemen of andere activiteiten zouden doen.

309 Daarna vroeg ik of je dacht dat mensen als ze een vergoeding zouden krijgen... eerder die
310 andere activiteiten zouden laten vallen. En of dit bij een specifieke groep, volgens u, dan
311 sterker zou spelen.

312

313 R3: Nou ja, ik denk het eigenlijk niet. Wat we wel zien, en dan breng ik hem heel even buiten
314 alleen de eerste economie... maar dan pak ik ook even onze andere projecten erbij. Wat we
315 wel vaak zien is dat... deelnemers die naar school gaan... dat die eerder geneigd zijn om
316 andere prioriteiten buiten het project te hebben... dan mensen die niet naar school gaan.
317 En dat is een terugkomen thema dat eigenlijk in alle projecten die we draaien altijd wel komt.
318 En ik denk dat dat ook wel een beetje komt omdat mensen die naar school gaan... of net
319 gestopt zijn vaker en regelmatig blootgesteld worden aan nieuwe kansen... dan mensen die
320 alleen maar thuis zitten. Dus ja, dat is het enige wat op dit moment binnenkomt.

321

322 [Einde interview]

Regel nummer	Tekstfragment (samengevat)	Opencode	Axiaal coderen	Theoretisch verbinden
48-54	de stichting is toegankelijk voor alle soort jongeren maar richt zich op jongeren met verschillende achterstanden	Doelgroep open maar gericht op specifieke groep	doelgroep	x
59-70	Project bestaat uit ontwikkeling met ondersteuning en een wekelijkse ontmoeting waarin de stichting helpt ontwikkelen	Uitvoering projecten binnen de stichting	Constructie stichting	x
75-81	Steun afhankelijk van specifieke gevallen.	Persoonlijke ondersteuning	Constructie stichting	x
87-94	Breed aanbod aan ondersteuning en lessen	Aanbod ondersteuning	Constructie stichting	x
101-106	Tegemoetkoming op een andere manier dan financiële middelen. Fysieke spullen gebruikt	Tegemoetkoming participatie	Niet-financiële prikkel	x
111-114	Uren dat deelnemers participeren. start vanaf 2 uur per week en kan wel doorgroeien tot 14 uur	Variatie in uren deelname	Uren participatie	x
119-129	Achter liggende reden van variatie in uren is de mobilisatie (actiefheid) deelnemers in hun dagelijks leven ervaren	Verschil participatie afhankelijk hoe actief ze in hun dagelijks leven zijn.	Reden Participatie	x
150-151	Deelnemers blijven participeren omdat ze zichzelf willen verbeteren en in zien dat ze het voor hunzelf doen	Deelnemers participeren voor persoonlijke ontwikkeling.	Motivatatie participeren	Niet-financiële prikkel participatie
173-174	Tegemoetkoming wordt gezien als extra niet als beweegreden om meer deel te nemen	Extrinsieke prikkels zorgt niet voor meer participatie	Motivatatie participeren	(financiële) prikkels werkt niet op participatie
185-189	Vrijwilligersvergoeding zou niet helpen om meer te participeren maar wel om mensen aanboord te krijgen	Vergoeding vergroot instroom	Effect financiële prikkel	x
290-295	Een compensatie voor deelname zou bij mensen nog kopzorgen meebrengen	Vergoeding zorgt voor mentale problemen	Effect financiële prikkel	

	doordat men angst heeft dat ze uitkeringen niet krijgen			
313-320	Deelnemers die naar school gaan kiezen sneller andere activiteiten dan jongeren die dit niet doen, omdat ze sneller blootgesteld zijn aan kansen	Alternatieven boven deelname per doelgroep	Tijdskeuze	

323

